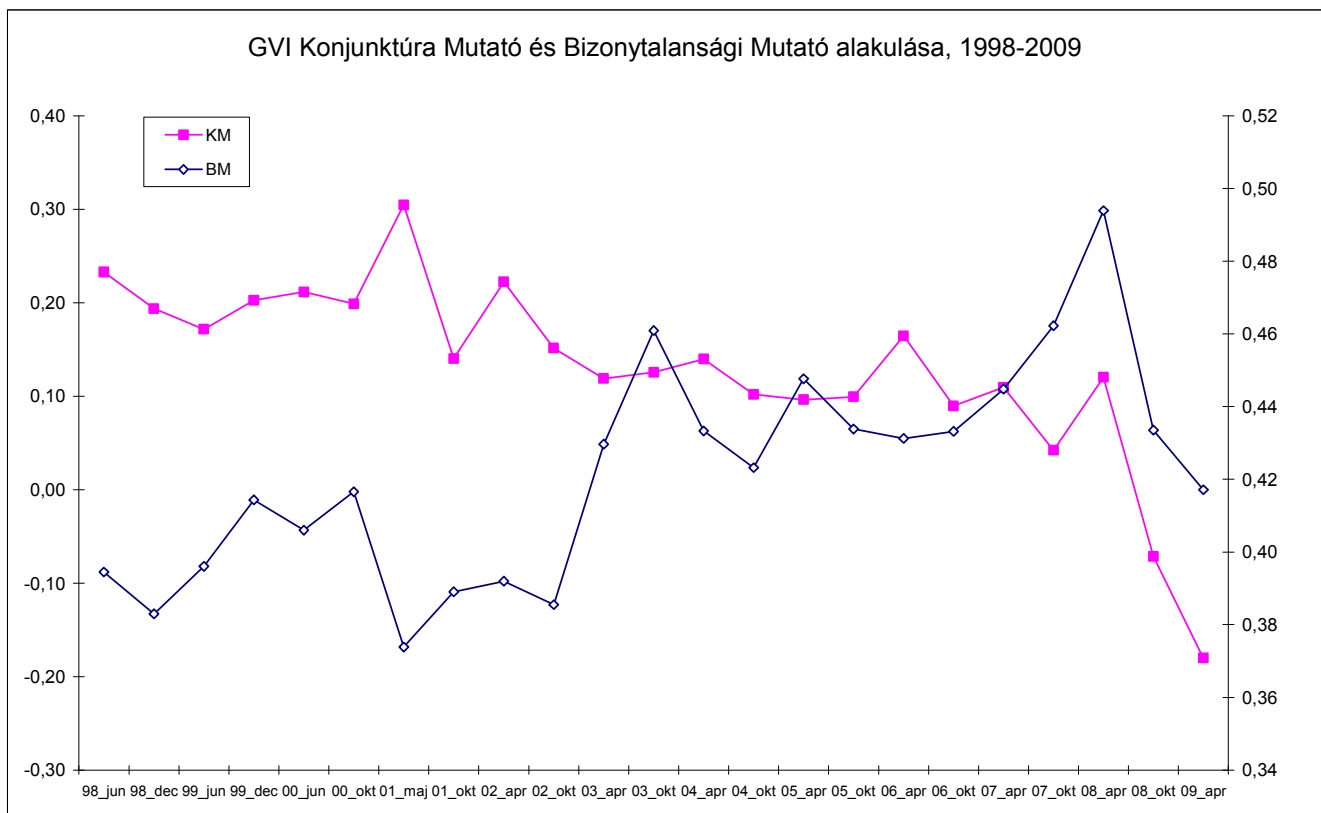


Mikor lesz a mélypont? – Tovább mélyülő válságban a magyar cégek

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet (GVI)
2009. áprilisi vállalati konjunktúra felvételének eredményei
2009. május 12.

Dr. Tóth István János
(tud. főmunkatárs, MTA KTI, ügyvezető igazgató, GVI)



Az elemzés 2009. május 12. 14 órától letölthető Word formában az
MKIK GVI honlapjáról (www.gvi.hu)

1. Az adatfelvétel

2009 áprilisában huszonharmadik alkalommal került sor az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézet (MKIK GVI) vállalati konjunktúra-vizsgálatára, amely több mint 13.000 cég megkeresésével készül félévente a területi kamarák közreműködésével. Ez a legkiterjedtebb, legtöbb céget felmérő vállalati konjunktúra vizsgálat Magyarországon, és része az Eurochambres mintegy 14 millió vállalkozásra kiterjedő európai konjunktúra vizsgálatának is. A megkeresett vállalkozások közül ez év áprilisban 1450 cég töltötte ki kérdőívünket – vizsgálatunk ennyi vállalati vezető válaszain alapul. A válaszadók 40%-a foglalkoztatott kevesebb, mint 10 főt, 21%-uknál a létszám 10 és 49 fő közé, 28%-uknál 50 és 249 fő közé esett, és a cégek 12%-ánál a létszám meghaladta a 249 főt. Iparban tevékenykedett a válaszadó cégek 33%-a, építőiparban 10%-a, kereskedelemben 18%-a, és szolgáltatási szektorokban 39%-a.

Az adatfelvétel eredményeit súlyoztuk a területi összetétel és a cég GDP-hez való becsült hozzájárulása alapján. A két súlyozási szempontot egyszerre érvényesítettük. Az utóbbiban a létszám szerint képzett egyes cégcsoportoknak a GDP-hez való becsült hozzájárulása alapján képzett súlyokkal számoltunk.

1.1. táblázat: A GVI Konjunktúra vizsgálatában alkalmazott súlyok 1998-2009

Létszám-kategóriák (cégnél alkalmazottak száma, fő)	Régió csoportok		Összesen
	Gazdaságilag fejlettebb három régió ⁽¹⁾	Gazdaságilag fejletlenebb négy régió ⁽²⁾	
0-9	0,0668	0,0732	0,1400
10-49	0,0668	0,0732	0,1400
50-249	0,1002	0,1098	0,2100
250-x	0,2434	0,2646	0,5100
Összesen	0,4772	0,5228	1,0000

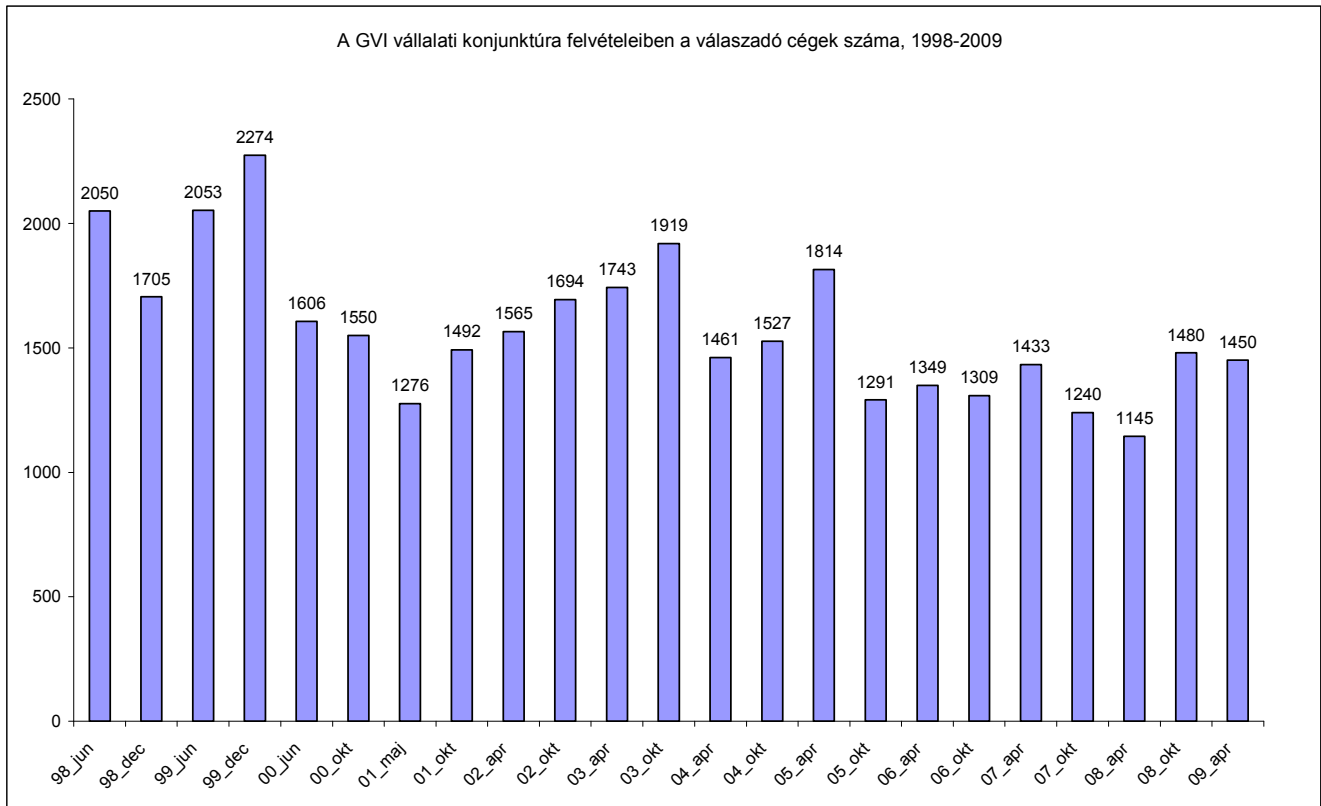
Megjegyzés:

1: Közép-Magyarország, Közép-Dunántúl, Nyugat-Dunántúl

2: Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld

A közölt eredmények a súlyozott adatokra vonatkoznak.

1.1 ábra: A GVI Konjunktúra vizsgálatában megkérdezett cégek száma, 1998-2009



2. Eredmények

2.1. GVI konjunktúra mutató és vállalati bizonytalansági mutató

Mélyen a tavaly októberi szint alá csökkent az MKIK GVI konjunktúra mutatója. Szinte szabadesésben romlanak tovább a magyar cégek üzleti várakozásai. A reálgazdasági visszaesés mértéke minden várakozást felülmúl és szinte minden cégcsoportot megegyező arányban érint 2009 első felében. Az üzleti várakozások azonban már vetítenek elő biztató jeleket 2009 végére.

A vállalati bizonytalansági mutató csökkenése most az erősödő recesszió közepette azt jelzi, hogy korábbinál egyöntetűbbé vált a válság érzékelése. A cégek egyes csoportjait hasonló, míg másokat eltérő mértékben és mélységben ér a gazdasági válság, de egyre kiterjedtebb azoknak a cégeknek a köre, amelyek komoly piacvesztést kénytelenek elkönyvelni, illetve hasonló reakciókban (a beruházások jelentős csökkentése) gondolkodnak. Ezek szerint nem volt valós az a fél évvel ezelőtti feltételezésünk, hogy a cégek egy része a negatív pénzügyi hírek hatására „túlreagálta” volna a válságot, és túlbecsülte volna annak várható hatásait – az október óta bekövetkezett és az ipari termelésben, az exportban és a GDP visszaesésben is megmutatkozó gazdasági visszaesést a cégek akkori várakozásai jól jelezték előre.

A mélybe zuhanó konjunktúra mutató minden részindikátora további romlást mutat 2008 októbere óta (lásd a 4.9. ábrát). A GVI konjunktúra mutató százalékos értéke a felmérés 1998-as indítása óta a legmélyebb pontra -18%-ra esett. A GVI Vállalati Bizonytalansági Mutató értéke tovább csökkent (0,42), de még mindig magas, ami az egyik egyetlen reménykeltő fejlemény a felvétel eredményeinek értékelésénél. Eszerint a gazdasági visszaesés, a vállalatokat érő piacvesztés megítélése nem annyira egyöntetű, mint korábban a '90-es évek végén a fellendülésé volt (ekkor 0,38 volt a bizonytalansági mutató értéke), azaz még mindig vannak olyan cégek, amelyeket többé-kevésbé még megkímélt a válság.

Ha az idei áprilisi eredményeket a korábbi évek áprilisi felvételeivel vetjük össze (lásd a 4.4. ábrát), akkor nagyon gyors visszaesés képe rajzolódik elénk: soha eddig 1998 óta nem volt ilyen nagymértékű különbség az áprilisi adatok között.

A cégek tulajdonosi összetétele szerint a konjunktúra mutató egyenlő mértékű romlásáról beszélhetünk. A legrosszabb helyzetben a tisztán magyar tulajdonban lévő cégek vannak, de nem sokkal „maradnak el tőlük” a vegyes tulajdonban lévők és a külföldi tulajdonú cégek sem. Szinte egyöntetűen -15-18%-os az üzleti kilátásokat jelző mutató értéke, ami azt is jelenti, hogy a részindexek átlagában 18 százalékponttal több a romlásra, mint a javulásra számító cégek aránya. A különböző nagyságú cégek esetében is ehhez hasonló képet kaptunk – a félévvel ezelőtti helyzethez képest a romlás mértéke mindenütt ugyanolyan. A legrosszabb helyzetről a mikro-, és a kis cégeknél beszélhetünk, és a cégnagyság növekedésével lépésenként kicsit jobb a helyzet, de a legnagyobb cégek várakozásai így is negatív (-11%) tartományban tartózkodnak (lásd a 4.6. ábrát).

Az exportaktivitás szerint csoportosítva a cégeket a kép egyértelmű: mind az exportálók, mind a döntően, vagy teljesen magyar piacra termelők kilátásai romlottak tavaly október óta. A konjunkturális helyzet leginkább az utóbbiaknál kedvezőtlen: a konjunktúra mutató értéke -20% ebben a cégcsoportban, de az exportálóknál is -13% körüli értéket kapunk (lásd a 4.7. táblázatot).

Az ágazatok között is mindenhol a konjunktúra mutató csökkenését láthatjuk, a legnagyobb arányút az építőiparban és a kereskedelemben (4.8. ábra).

Megegyezően az októberi eredményekkel a konjunktúra mutató minden összetevőjénél most is romlás figyelhető meg (lásd a 4.9. ábrát). Mind a belföldi, mind az export értékesítés iránti keresletet és az elmúlt hónapok forgalmát romlónak ítélik meg a válaszadó cégek, és a következő fél évben további romlásra számítanak. A legkedvezőtlenebb (több mint -45%-os szinten mozgó) a beruházási aktivitás. Minimális szintre süllyedtek a vállalati beruházások ma Magyarországon.

Az eredmények szerint a várható munkaerő kereslet további csökkenésére kell számítani, ami a foglalkoztatottság további csökkenését vetíti előre. Egyedül a rendelésállományra vonatkozó adatok adhatnak okot némi bizakodásra, mivel mérséklődött a kereslet-visszaesés üteme. 2008. október és 2009. április között sokkal kisebb csökkenést láthatunk, mint 2008. április és október között. Ha ez a tendencia így folytatódna, akkor 2009 IV. negyedévében már megállhat a kereslet csökkenésének tendenciája, azaz megvan a remény arra, hogy 2010 első negyedévében bekövetkezzen a fordulópont és a rendelésállomány újra növekedésnek induljon.

A rendkívül mély recesszióknak megfelelően a kapacitáskihasználtság átlagos szintje nagyon mélyre, 71%-ra süllyedt, ami a legmélyebb pont a kutatás kezdete óta (lásd a 4.15. ábrát). Ebben a csökkenésben minden cég osztozott és nincs semmi különbség az értékesítési irányok között sem (lásd 4.16. ábrát).

Az export, a rendelésállomány további várható, bár mérséklődő ütemű csökkenésére utaló jeleket egyértelműen alátámasztják a külpiacokon zajló folyamatok és az exportáló vállalatok piacain a vevői oldalon lévő vállalkozások várakozásai is. A magyar gazdaság legfontosabb külkereskedelmi piacán, a német piacon az IFO vállalati konjunktúra index értéke továbbra is esik annak ellenére, hogy a várakozások már 2009 februárjától fordulatot jeleznek, de az üzleti helyzet érzékelése ezzel ellentétes tendenciát ír le és továbbra is szinte megállíthatatlanul romlott idén márciusig. Az áprilisi felvétel aztán üzleti helyzet érzékelésében 0,9 százalékpontos javulást mutat, ami lehet annak is a jele, hogy a német gazdaság közelít a mélyponthoz, de ezt a kis változást még nagyon óvatosan kell kezelni (lásd: <http://www.cesifo-group.de>).

2.2. Beruházások

A cégek továbbra is a beruházások elhalasztásával reagálnak a romló konjunkturális kilátásokra, ami leginkább az építési beruházásokat, de a gépberuházásokat is a mélybe húzza (lásd a 4.10. ábrát).

A gazdaság hosszú távú fejlődése szempontjából nagyon kedvezőtlen, hogy a beruházási aktivitás csökkenése immár hosszú idő (2000 nyara) óta megfigyelhető – ez a tendencia tovább folyik 2008 áprilisa óta. Ezen – úgy tűnik – semmit sem segít az EU forrásoknak a gazdaságba áramoltatása, illetve az ezek segítségével megvalósuló beruházási aktivitás-többlet nem kimutatható a vállalati szektorban.

Továbbra is kulcsszerepet játszik az építési beruházások szinte teljes hiánya (a válaszadó cégek 55%-a nem tervez beruházást, és további 19% csökkenteni szándékozik a beruházások volumenét), amelyek immár öt éve a negatív tartományban mozognak.

A gépek vásárlására vonatkozó beruházási aktivitás csökkenése leginkább a külföldi tulajdonban lévő cégekre jellemző, míg a vegyes tulajdonú és magyar tulajdonú cégekre inkább a stagnálás lesz a jellemző. De mindhárom cégcsoportra az alacsony beruházási aktivitás lesz a jellemző (lásd a 4.12. ábrát).

Az építési beruházások tekintetében a gazdasági ágak között a kereskedelemben a legrosszabb a helyzet: a cégek 66%-a szándékozik csökkenteni a beruházási volument, illetve nem tervez beruházást. Az iparban 61%-os ezen cégek aránya. Még az építőipari cégek talán a leginkább bizakodók: 39%-uknál nem lesz beruházás és csak 15%-uk számít csökkenésre.

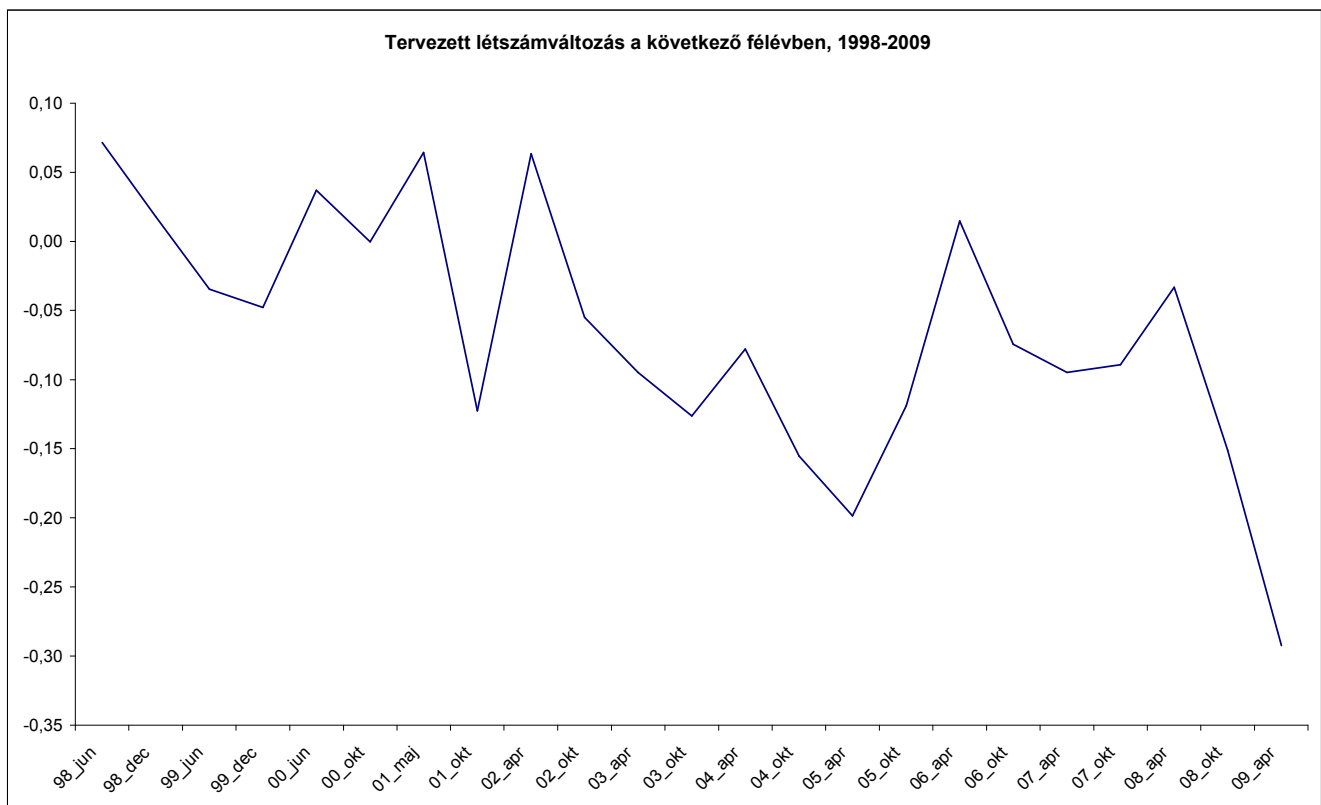
A beruházási aktivitás egészét nézve nincs jelentős különbség a gazdasági ágak között: mindenütt 78-80%-ra tehető a nem beruházó, vagy a beruházási aktivitás csökkentését tervező cégek aránya. Legnagyobb arányban az iparvállalatok állították le beruházásaikat (51%) és az építőipariak terveznek legnagyobb arányban csökkenést (36%). A beruházásaikat leállító cégek között a legnagyobb cégeket és a leginkább exportálókat (50%) valamint a vegyes tulajdonban lévőket (74%) találjuk.

2.3. Munkaerő-kereslet

A versenyszektorba tartozó cégek várható munkaerő-keresletében tovább tart és némileg erősödik a tavaly negyedik negyedévben kibontakozó keresletmérséklődés. A cégek várható munkaerő kereslete tovább csökken és jóval a tavaly októberi szint alá esett. A vállalkozások minden eddiginél nagyobb aránya (36%-a) tervezi csökkenteni a foglalkoztatottak számát és csak 6,4% (!) tervez létszámbővítést a következő fél évben. Az előbbi szándék leginkább a nagyobb cégekre jellemző, míg legkevésbé a mikro-vállalkozások kívánják csökkenteni munkaerő keresletüket, de körükben is magasabb az elbocsátást tervezők, mint a létszámbővítést tervezők aránya (lásd a 4.14. ábrát).

A munkaerő kereslet legnagyobb mértékű várható csökkenése az iparban következhet be, ahol a cégek 43%-a tervezi csökkenteni a foglalkoztatottak számát, legkevésbé pedig az építőipart, ahol „csupán” 20%-uk. A belföldre termelő cégeket inkább a létszám megtartása (65%), az exportálókat inkább a várható létszámcsökkentés (44%) jellemzi.

2.3.1. A vállalkozások várható munkaerő-kereslete, 1998-2009, %



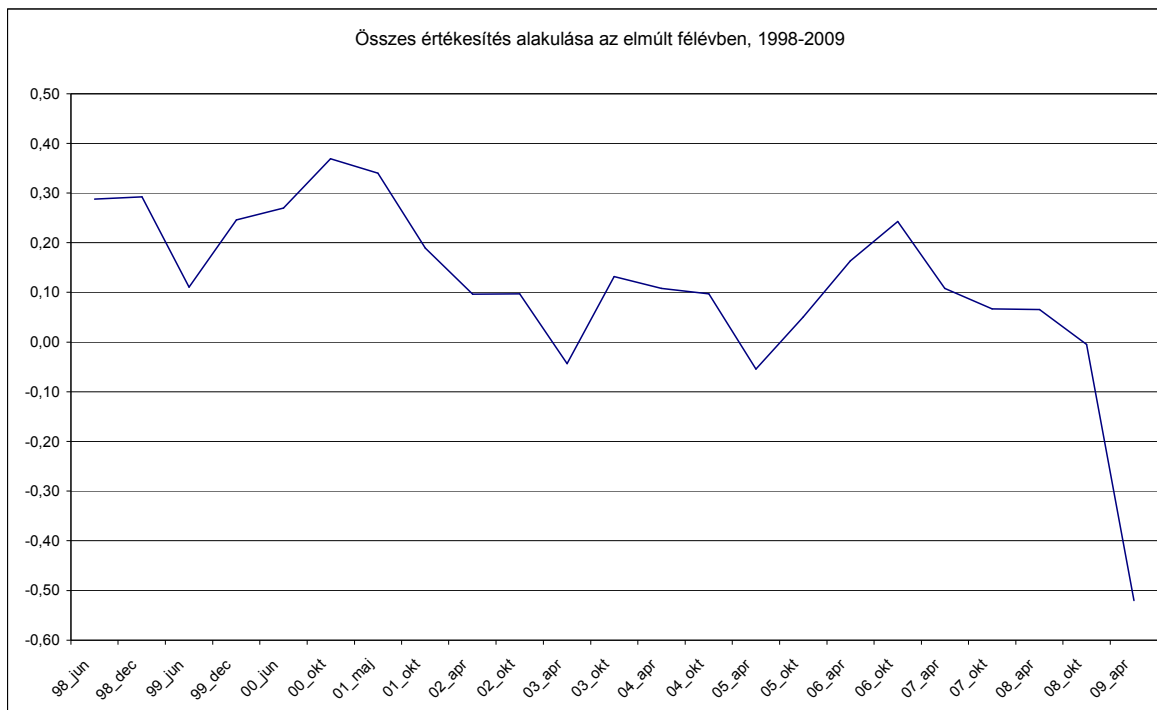
A külföldi tulajdonban lévő cégeknél lehet a leginkább számítani a létszám csökkenésére (42%), míg a vegyes tulajdonban lévőknél legkevésbé (31%). Ez utóbbiak legnagyobb aránya tervezi megtartani a foglalkoztatás szintjét (69%).

2.4. Forgalom, kapacitáskihasználás

A kapacitáskihasználás átlagos szintje nagymértékben csökkent október óta és minden eddiginél mélyebbre, 71%-ra esett (lásd a 4.15. ábrát). Ebben a tekintetben semmilyen különbség nem mutatható ki az exportáló és belföldre termelő cégek között. A külföldi tulajdonban lévő cégek, átlagos kapacitáskihasználása továbbra is számottevően magasabb (83%), mint a többi cégé, míg a mikro-vállalkozásoké a legalacsonyabb (68%).

Az összes értékesítés 2006 októbertől megfigyelhető romló tendenciája a korábbi felvételéhez megegyező romlást mutat és több mint -50%-os szintet ért el, azaz 50 százalékponttal nagyobb az értékesítés volumenének csökkenését, mint a növekedését jelző cégek aránya (az előbbi 64%, az utóbbi pedig 13%). Jól jelzi a visszaesés mélységét, hogy az októberi felvételnél ezek az arányok még 31-31% voltak.

2.4.1. Az összes értékesítés volumene az elmúlt fél évben, 1998-2009, %



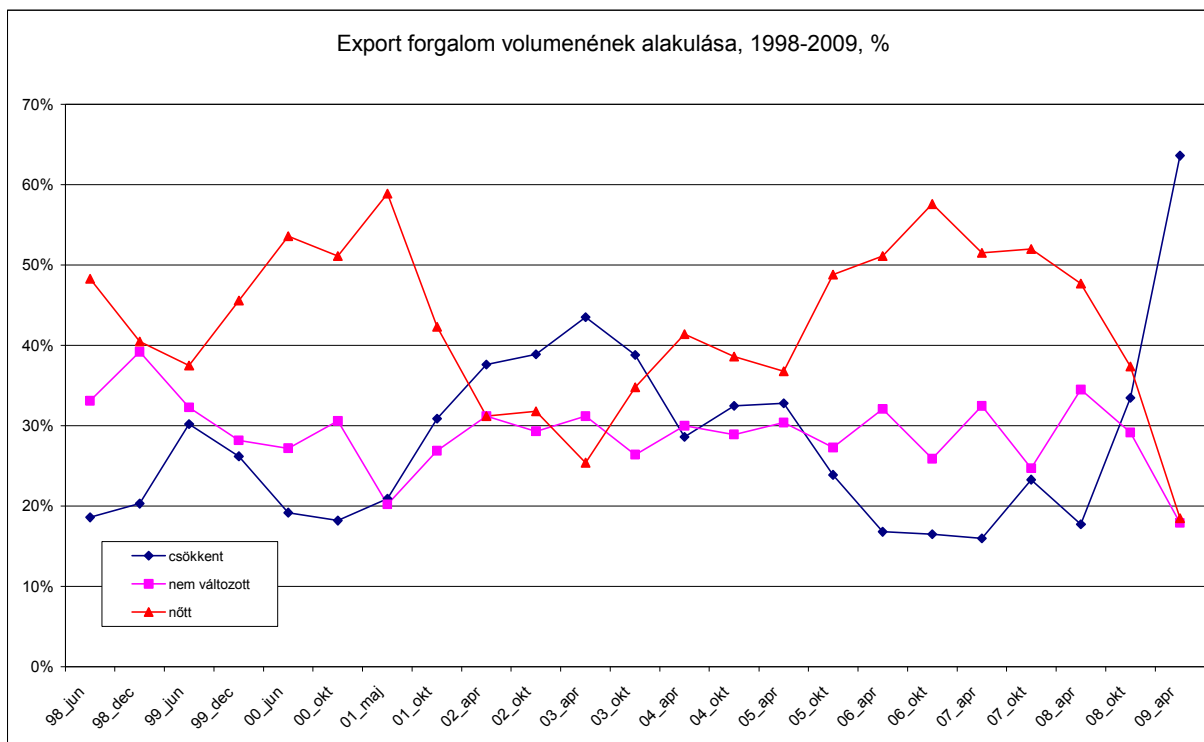
A csak belföldre termelő cégek 12%-ánál nőtt az értékesítés volumene, míg a jelentősebb mértékben exportálóknál ez az arány 15-22% volt, miközben a csökkenést jelző cégek aránya 64-74%-ra (!) rúgott.

A 2009. áprilisi felvétel ezek szerint olyan ritka jelenségről tudósít, amelynél az értékesítés visszaesése a cégek túlnyomó többségét, majdnem a vállalati szféra egészét érinti valamilyen mértékben. A piac vészes beszűkülése általános és majdnem mindenki által megtapasztalt jelenség. Itt már rég nemcsak az exportpiacok beszűküléséről van szó, hanem a belföldi értékesítés drasztikus csökkenéséről is.

Emellett továbbra is a külföldi tulajdonban lévő cégek azok, amelyeknél a legkevésbé vehető észre az értékesítési volumen csökkenése: 18%-uk még mindig növekedésről számolt be. Hozzá kell tennünk, hogy októberben ez az arány 37% volt. Míg korábban a mikro-cégek helyzete volt a legkedvezőtlenebb, addig az utóbbi fél évben a nagyvállalkozások értékesítési piaci omlottak össze legnagyobb arányban (68%-uknál csökkent az értékesítés volumene).

Dramai tendenciák zajlottak le az export értékesítés terén az utóbbi fél évben. Az export értékesítés csökkenő üteme jelentősen erősödött tavaly október óta, és -45%-os szintet ért el. A cégek 64%-a érzékelt csökkenést és csak 19%-uk tudta növelni export árbevételét. Ezzel a legnagyobb meredekségű esést produkálta a magyar vállalati szektor 1998 óta (lásd a 4.23. ábrát). Leginkább az iparvállalatok körében figyelhető meg az export értékesítés csökkenése (65%, ami tavaly októberben még „csak” 35% volt) és a döntően exportáló cégeknél (74%, szemben az októberi 39%-kal). A külföldi tulajdonban lévő cégek helyzete e téren sokat romlott a korábbiakhoz képest: míg októberben ezek még kevésbé szenvedtek az exportpiacok kiesésétől és 41%-uk tudta növelni az értékesítés volumenét, addig az elmúlt félévben 67%-uknál csökkentek az export eladások és csak a cégek 14%-a volt képes növelni az export árbevételét. Hasonló folyamat játszódott le a nagyobb (több mint 250 főt foglalkoztató) cégek körében: ezek 38%-a 2008 II. és III. negyedévében még tudta növelni exportját, de az elmúlt hat hónapban már csak 18%-uknál történt ez, és 67%-uk kénytelen volt szembenézni az exportvolumen csökkenésével.

2.4.2. Az export értékesítés volumene az elmúlt fél évben, 1998-2009, %



Bizakodásra adhat okot, hogy az export rendelésállomány alakulására vonatkozó várakozásokban már nem folytatódik tovább a romló tendencia, és kismértékben ugyan, de a cégek nagyobb aránya számít a rendelésállomány növekedésére, mint tavaly októberben (22%, szemben a korábbi 20%-kal). Nem tudjuk, hogy mennyire a realitások és mennyire a vágyak mozgatják ezeket a várakozásokat, de figyelembe véve az IFO megfelelő adatát, inkább az előbbire hajlunk: nem kizárt, hogy a német gazdaság oldaláról jövő mérsékelt keresletnövekedés első jeleit érzékelik a cégek, és ez tükröződik a mi adatainkban is (lásd a 4.24. ábrát). Sokat levon azonban az előbbi eredményekből, hogy éppen azok a cégek számítanak az exportrendelések várható növekedésére, amelyek korábban nem is exportáltak (36%), másrészt azonban az árbevételük nagyobb részét külföldre értékesítők is az átlagosnál nagyobb arányban válaszoltak úgy, hogy a következő fél évben várhatóan nőni fognak az export rendeléseik (26-27%). – ez pedig mindenképpen biztató jel.

3. Az alkalmazott mutatók definíciója

3.1. GVI Konjunktúra Mutató (GVI KM)

$$km_i = 0,1 * uhjx_i + 0,2 * uhvx_i + 0,1 * vjix_i + 0,2 * vjvx_i + 0,2 * msvx_i + 0,1 * bgvx_i + 0,1 * bevx_i \quad (1)$$

ahol km: GVI Konjunktúra Mutató elemi értéke egy *i* cégnél
 uhjx = Üzleti helyzet jelenleg
 uhvx = Várható üzleti helyzet a következő hat hónapban
 vjix = A vállalkozás jövedelmezősége jelenleg
 vjvx = A vállalkozás várható jövedelmezősége a következő hat hónapban
 msvx = Megrendelések várható alakulása a következő hat hónapban
 bgvx = gépberuházások volumenének alakulása a következő hat hónapban
 bevx = építési beruházások volumenének alakulása a következő hat hónapban

Az egyenlet jobb oldalán a konjunktúra mutató számításánál tekintetbe vett indikátorok szerepelnek, az *i* index az *i* cégnél egyes indikátorokra adott válaszait, km_i a konjunktúra mutatónak az *i* cégnél kapott elemi értékét jelenti ($i = 1 \dots n$), ahol *n* a figyelembe vett cégek száma. Egy kiválasztott *n* elemű cégcsoportnál a Konjunktúra Mutató értékét a vállalati értékek átlagaként határozzuk meg:

$$KM_n = \frac{\sum_{i=1}^n km_i}{n} \quad (2)$$

A KM egyes elemi mutatóit az alábbi módon definiáljuk:

Elemi mutató neve	Kategóriák	A kategória értéke
Üzleti helyzet jelenleg (UHJX)	Jó	1
	Kielégítő	0
	Rossz	-1
Az üzleti helyzet a következő 6 hónapban (UHVX)	Javul	1
	Nem változik	0
	Romlik	-1
A vállalkozás jövedelmezősége jelenleg (VJIX)	Jó	1
	Kielégítő	0
	Rossz	-1
A vállalkozás jövedelmezősége a következő 6 hónapban (VJVX)	Javulni fog	1
	nem változik	0
	Romlani fog	-1
A rendelések volumene a következő 6 hónapban várhatóan (MSVX)	Nöni fog	1
	Azonos lesz	1/3
	Csökkenni fog	-1/3
	Nincs	-1
Gépberuházások volumene az előző évhez képest várhatóan (BGVX)	Nő	1
	Változatlan	1/3
	Csökken	-1/3
	Nincs	-1
Építési beruházások volumene az előző évhez képest várhatóan (BEVX)	Nő	1
	Változatlan	1/3
	Csökken	-1/3
	Nincs	-1

Az egyes részmutatók definíciójának megfelelően elméletileg $-1 \leq KM \leq 1$ ahol -1 a legkedvezőtlenebb üzleti helyzetet 1 pedig a legkedvezőbb üzleti helyzetet jelenti. Természetesen KM tapasztalati értékénél előfordulhat, hogy még a legmélyebb válság esetén sem közelíti meg a -1 -es értéket, illetve a kimagaslóan gyors ütemű fellendülés esetén sem éri el a $KM +1$ -et. Ezért a KM tapasztalatai értékeinek pontos értelmezése csak hosszabb, több konjunktúra ciklust tartalmazó idősor esetében lehetséges.

3.2. GVI Bizonytalansági Mutató (GVI BM)

A GVI BM nem más, mint egy n elemű cégcsoport esetében a konjunktúra mutató szórása (σ_n):

$$BM_n = \sigma_n \quad (3)$$

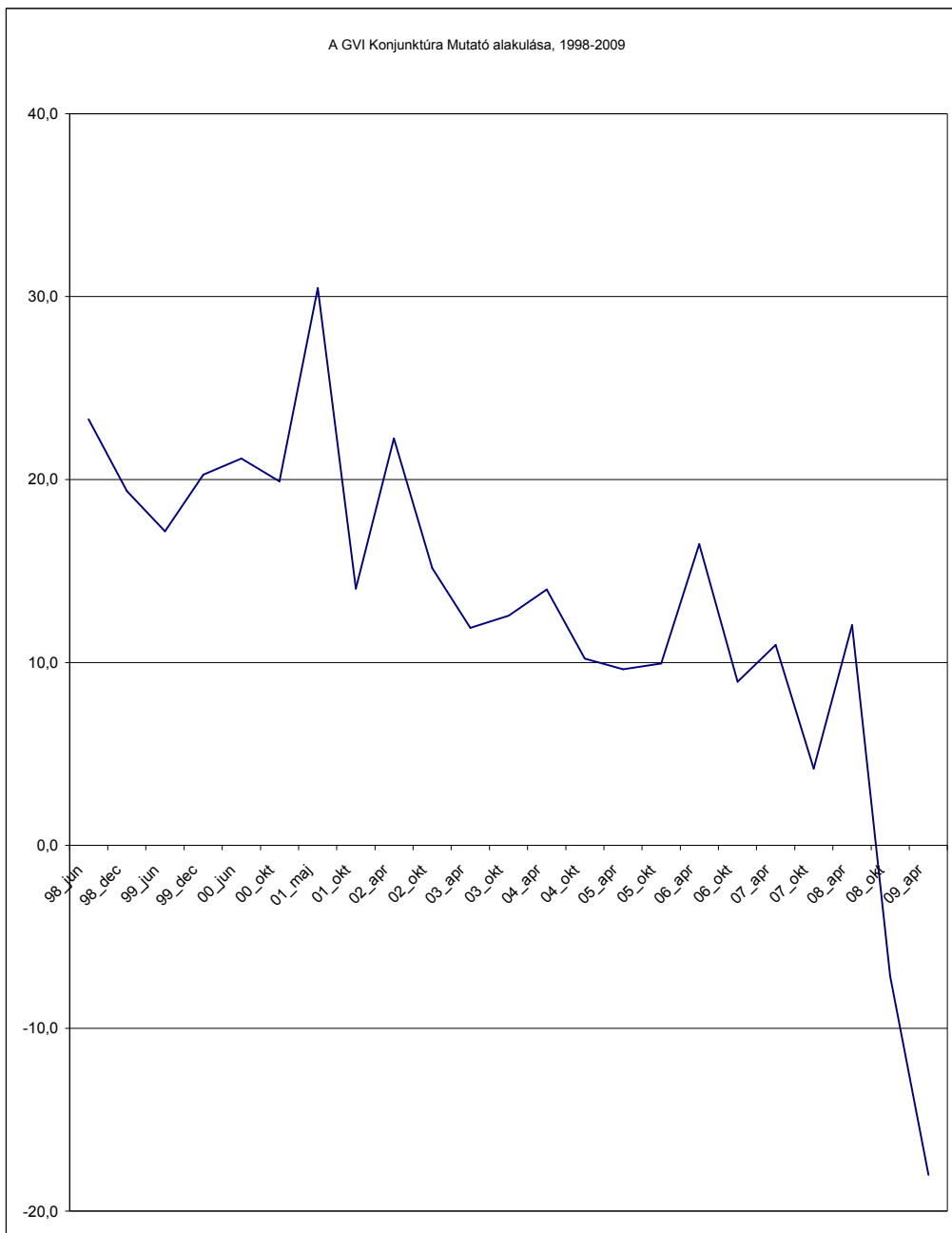
A GVI BM azt mutatja, hogy mennyire egyöntetű a cégek véleménye saját konjunkturális helyzetükről. Nagymértékű eltérés (nagy szórás) arra utal, hogy a cégek ellentmondásos információk alapján, illetve egymásnak ellentmondó reálindikátorokat figyelembe véve, azaz nagyfokú bizonytalanság közepette alakítják ki véleményüket. Ha egyöntetű a cégek helyzetmegítélése, akkor ez arra utal, hogy egyértelmű és könnyen értelmezhető reál-mutatókra alapozva tudják kialakítani véleményüket, azaz kisebb mértékű a vállalati szféra bizonytalansága.

4. Ábrák

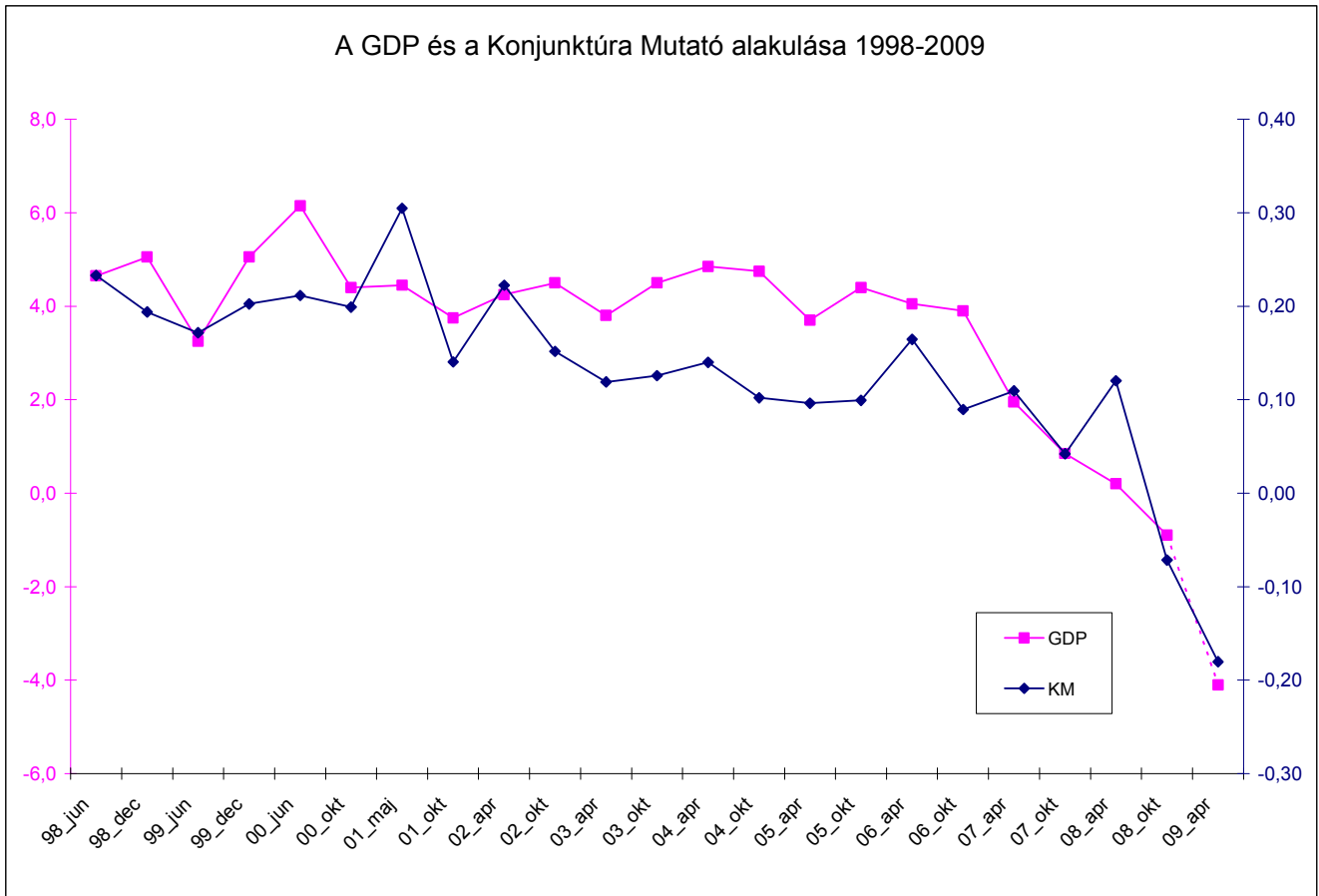
Az ábrákon (a 4.1. és a 4.3. ábra kivételével) az értékek (függőleges tengely) -1 és $+1$ között változhatnak. -1 jelenti azt, hogy az adott mutató esetében minden válaszadó cég romlásra, illetve romló helyzetre számít, $+1$ pedig azt, hogy minden cég javulást, illetve jó helyzetet érzékel.

A 4.1. ábrán a GVI konjunktúra mutatót ábrázoljuk százalékos formában, ahol 100% jelenti azt, ha egyértelmű és minden cég számára fellendülés, javuló tendencia érvényesül, -100% pedig azt, ha minden cég számára visszaesés és romló tendencia a jellemző.

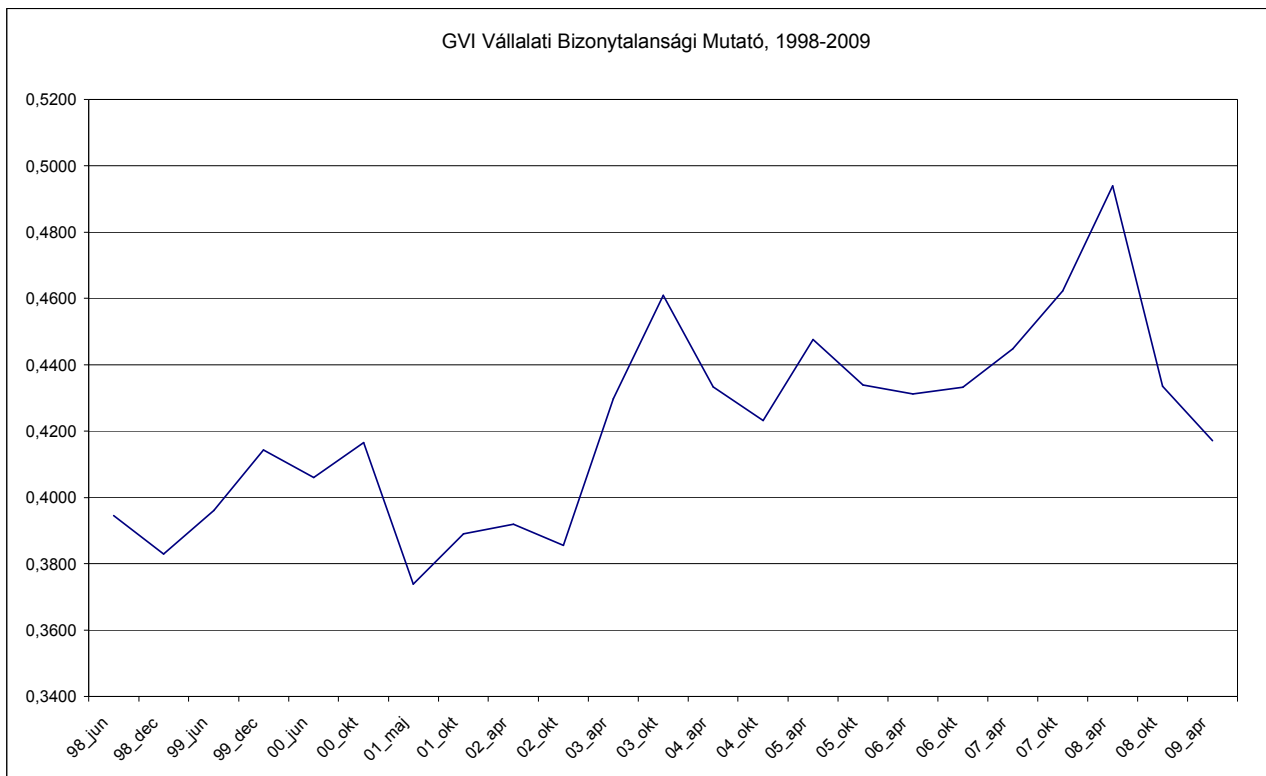
4.1. ábra: A GVI konjunktúra mutató alakulása, 1998-2009, (%)



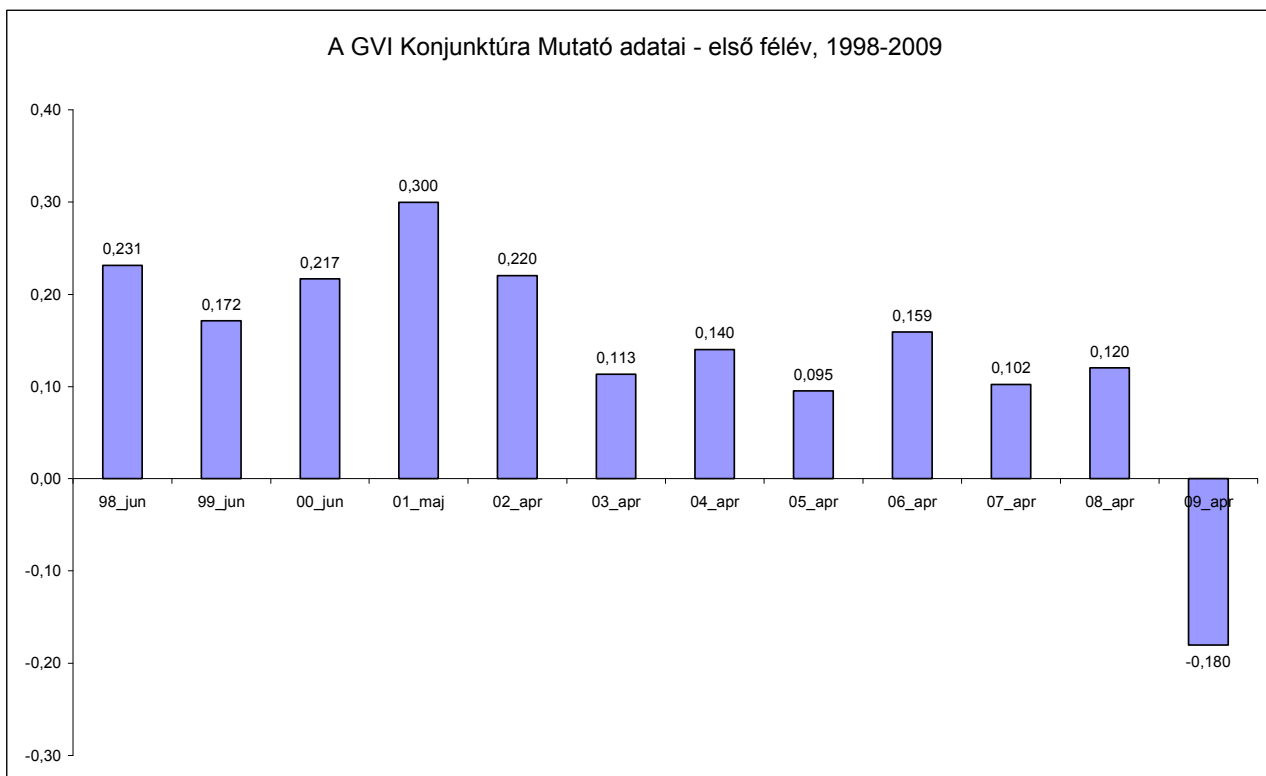
4.2. ábra: A GVI konjunktúra mutató és a GDP növekedési ütemének alakulása, 1998-2009



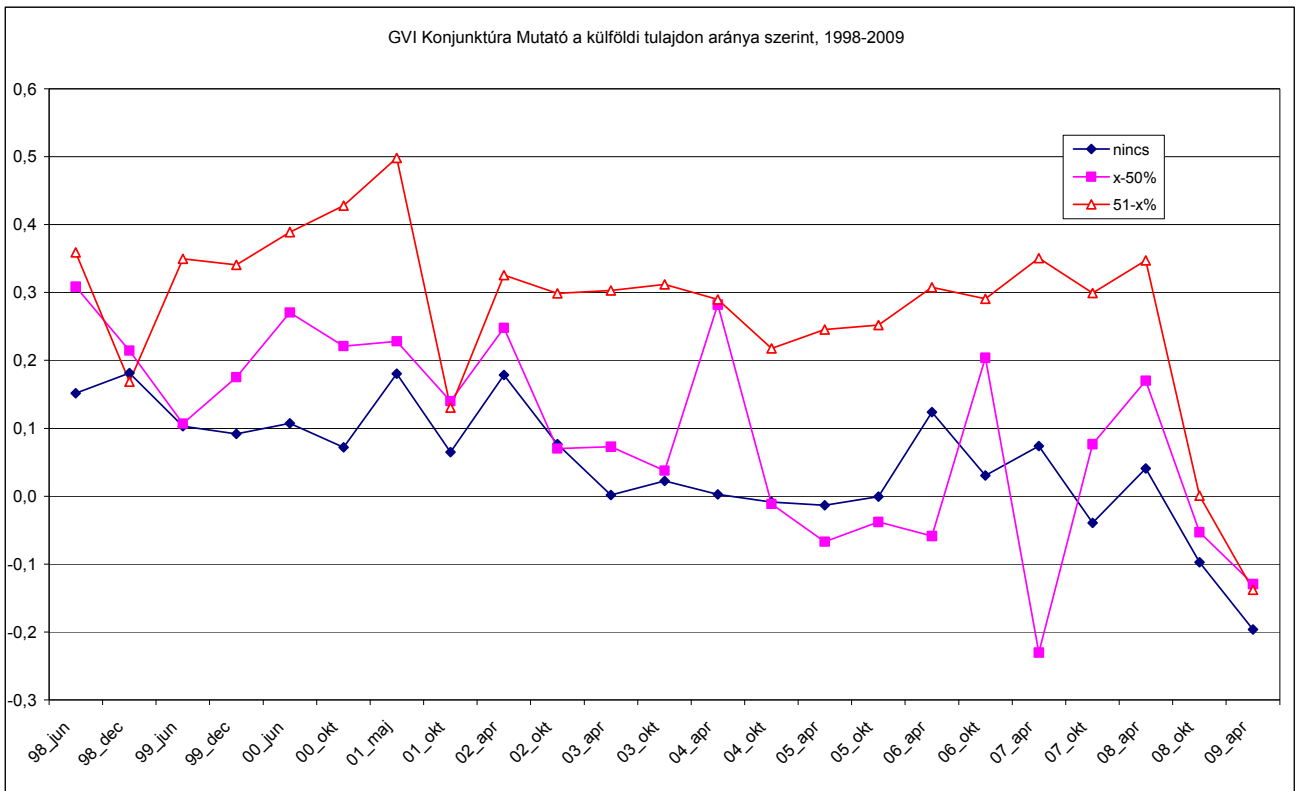
4.3. ábra: A GVI vállalati bizonytalansági mutató alakulása, 1998-2009



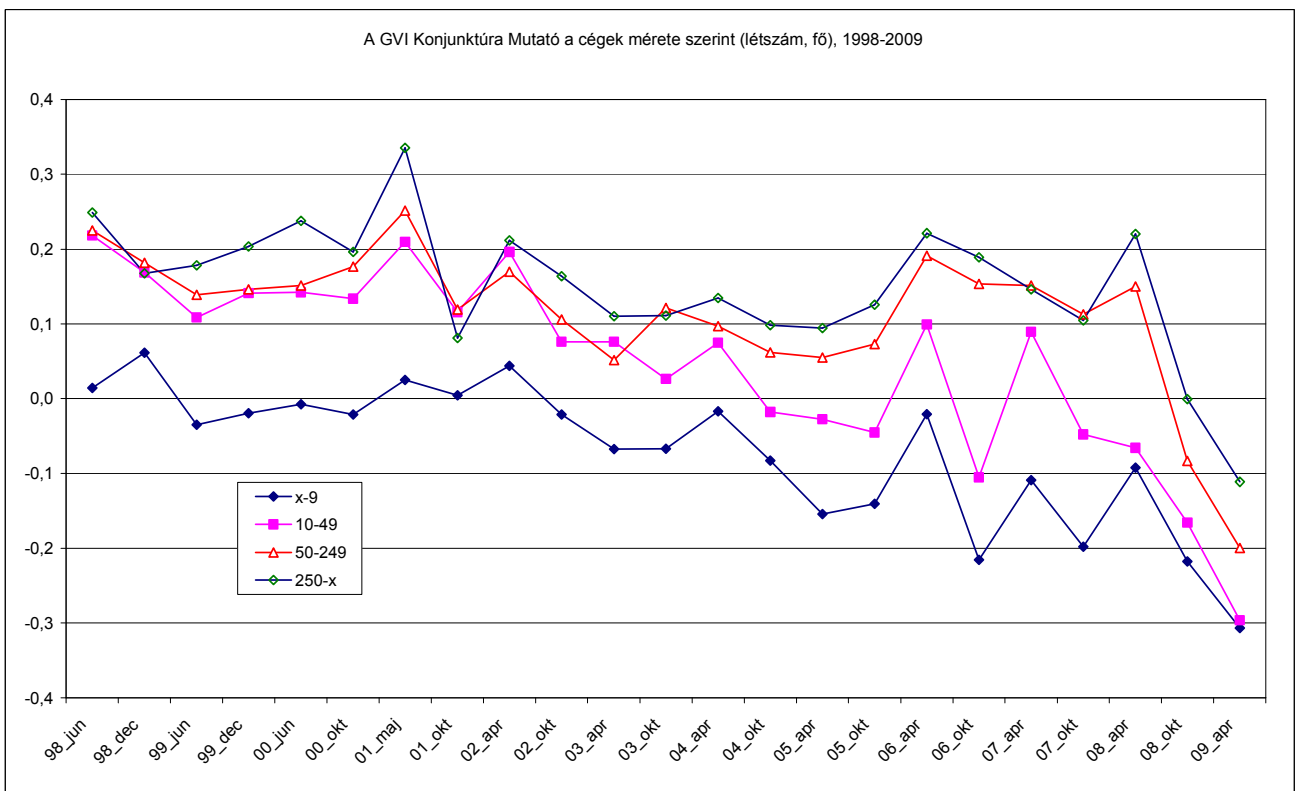
4.4. ábra: A GVI konjunktúra mutató alakulása – áprilisi felvételek, 1998-2009



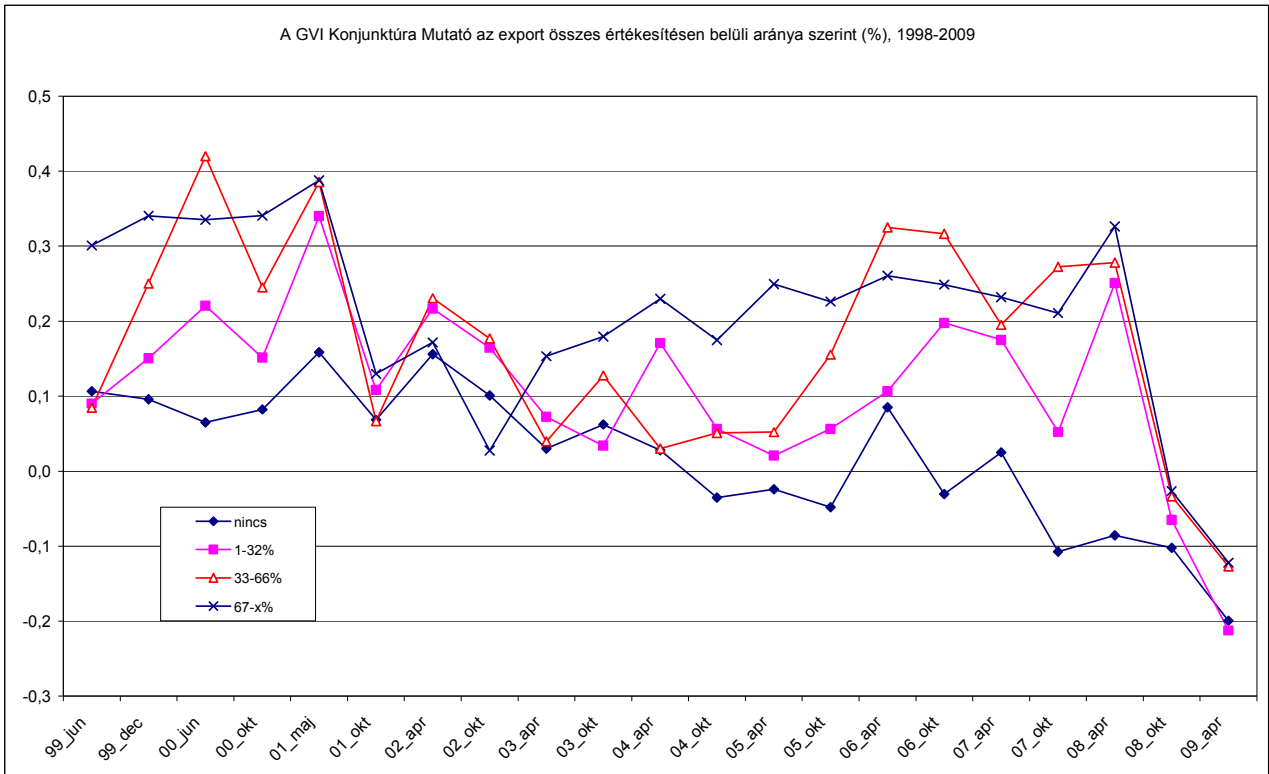
4.5. ábra: A GVI konjunktúra mutató alakulása a külföldi tulajdon aránya szerint, 1998-2009



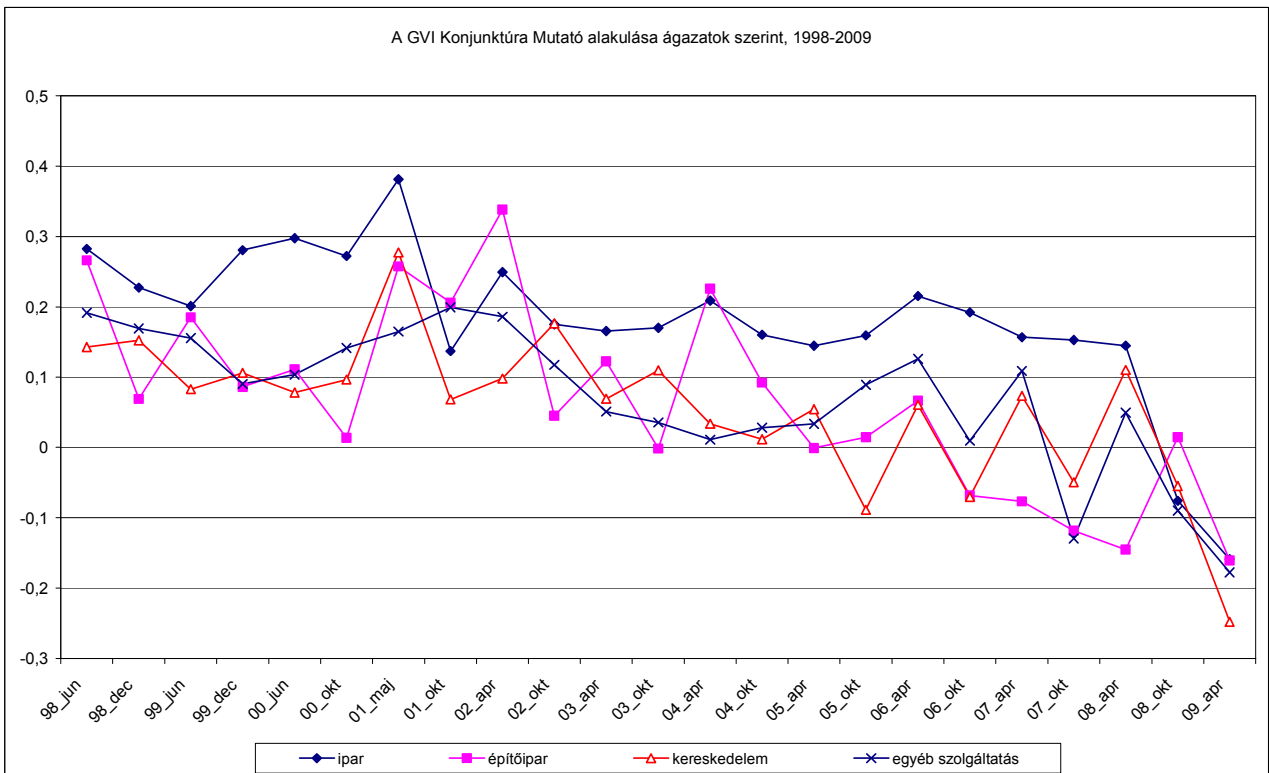
4.6. ábra: A GVI konjunktúra mutató alakulása a cégek nagysága szerint, 1998-2009



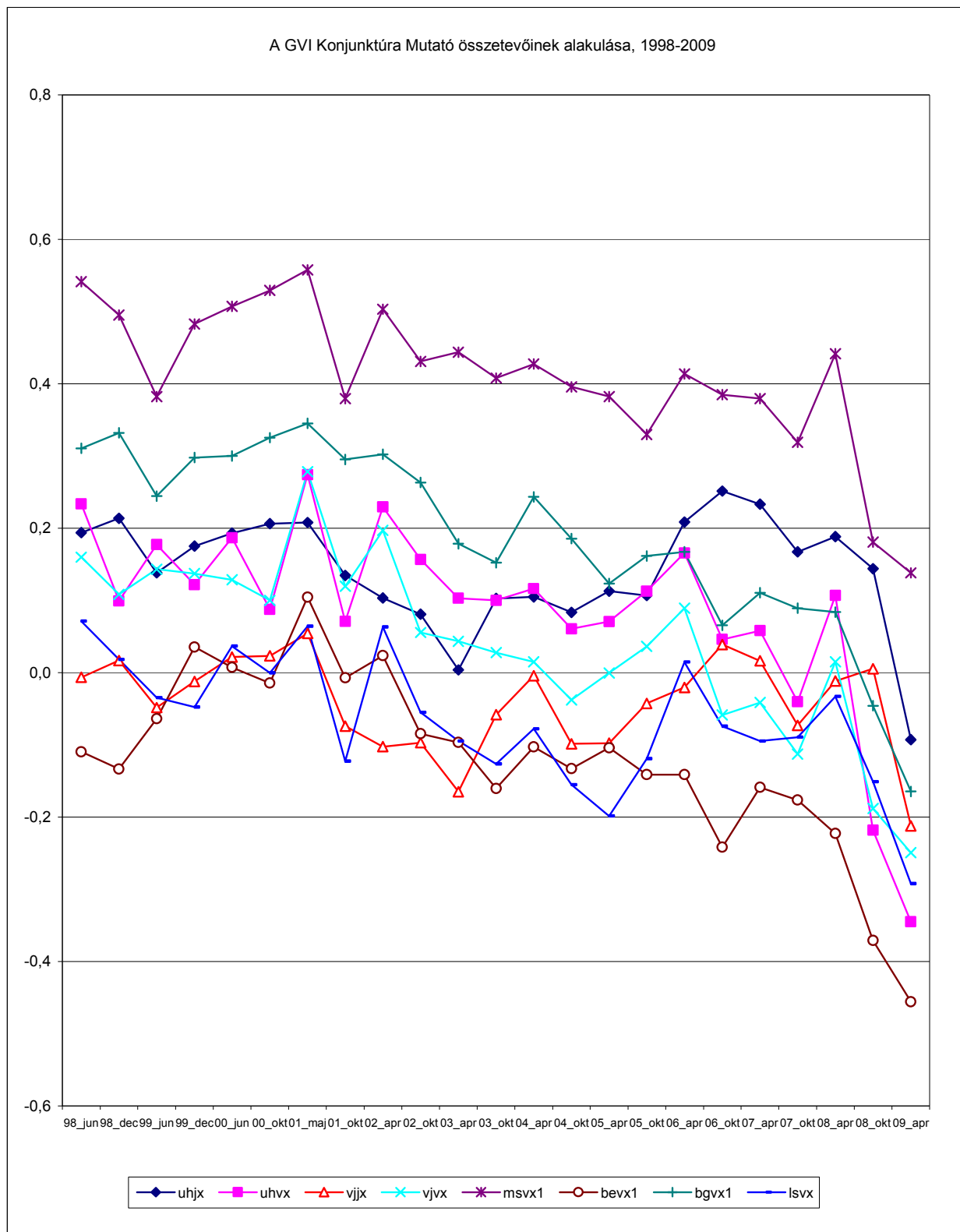
4.7. ábra: A GVI konjunktúra mutató alakulása az export árbevételen belüli aránya szerint, 1998-2009



4.8. ábra: A GVI konjunktúra mutató alakulása az ágazatok szerint, 1998-2009

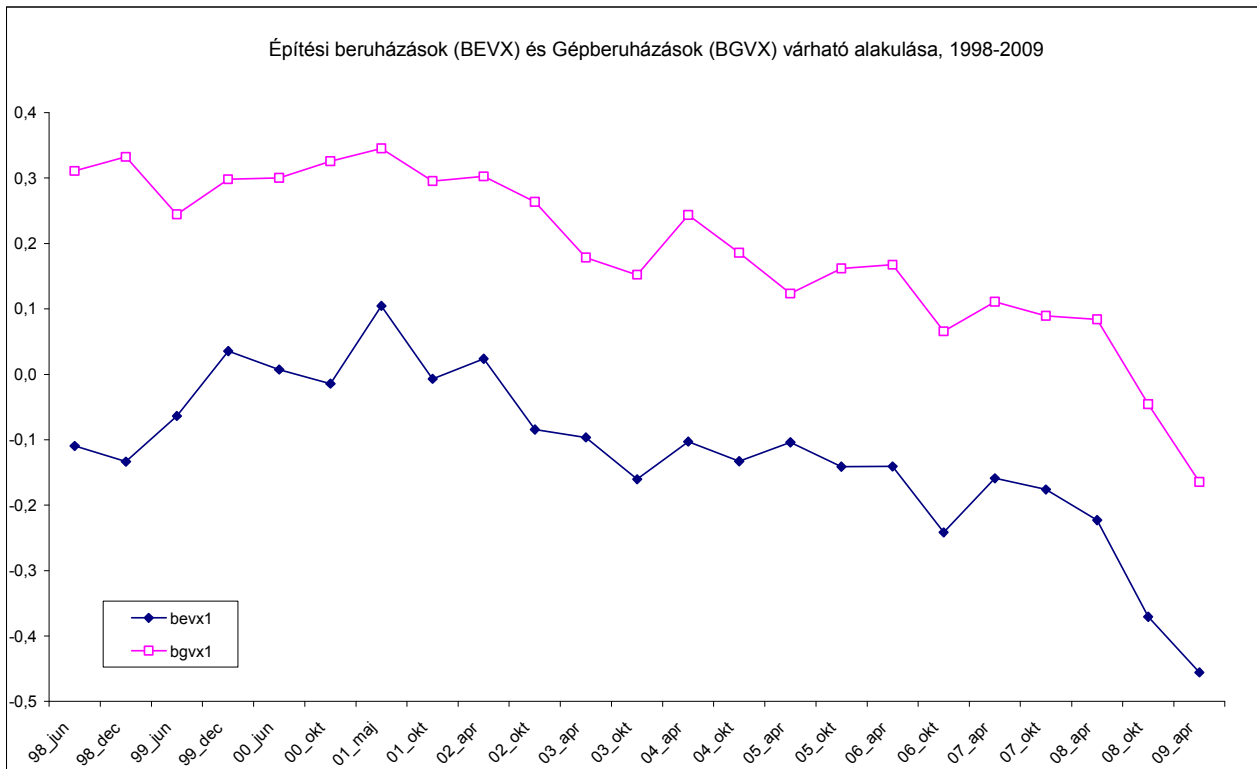


4.9. ábra: A GVI konjunktúra mutató összetevőinek alakulása, 1998-2009



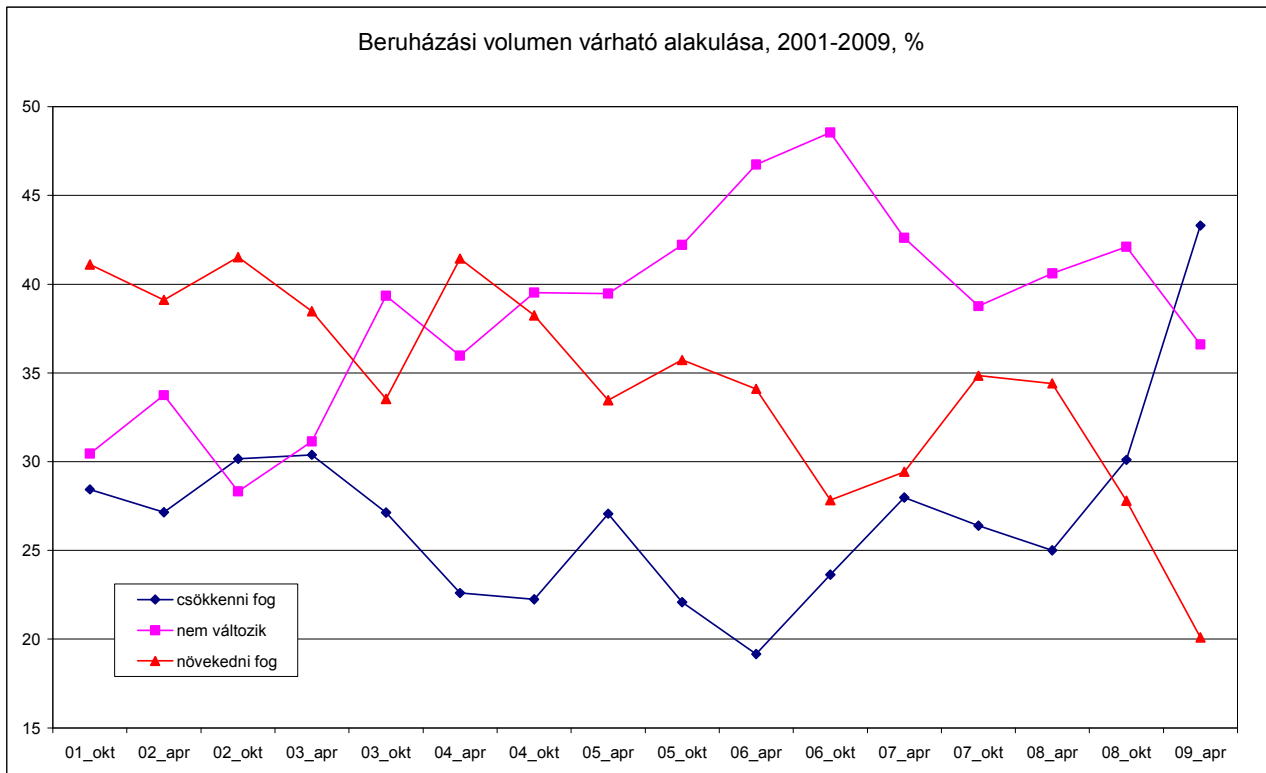
uhjx: jelenlegi üzleti helyzet; uhvx: várható üzleti helyzet; vjyx: vállalkozás jövedelmezősége jelenleg; vjvx: vállalkozás jövedelmezősége várhatóan; msvx: rendelésállomány várható alakulása; bevx: építési beruházások várható alakulása; bgvx: gépberuházások várható alakulása, lsvx: létszám várható alakulása.

4.10. ábra: Az építési és a gépberuházások várható alakulása, 1998-2009

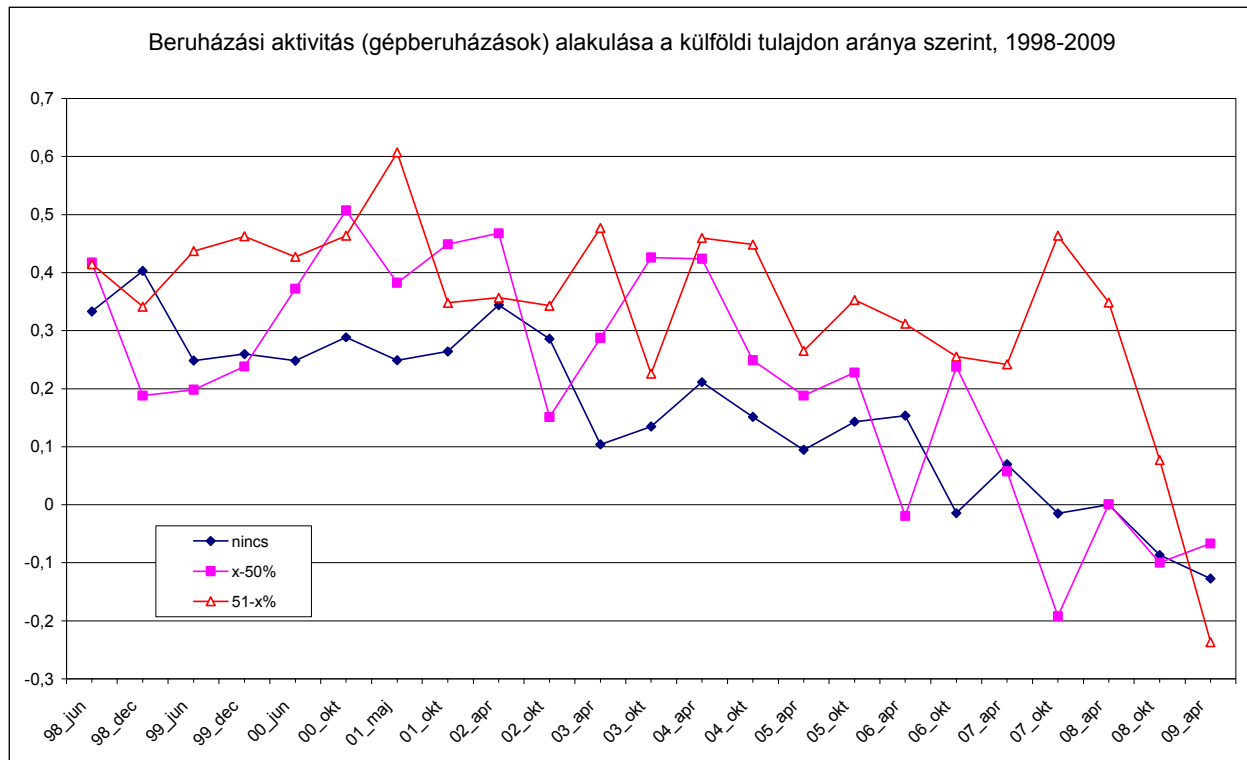


bevx1: építési beruházások várható alakulása;bgvx1: gépberuházások várható alakulása

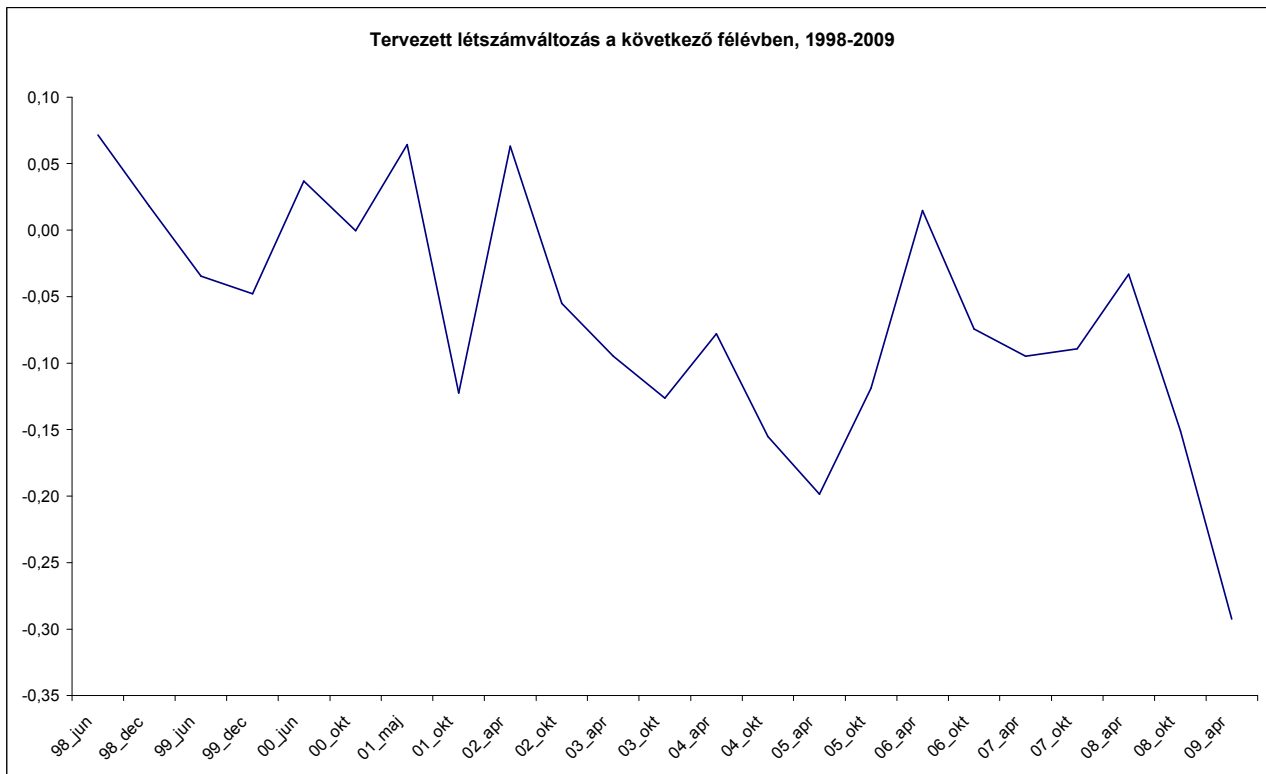
4.11. ábra: A beruházások várható alakulása a következő félévben, 2001-2009, a válaszadók százalékában



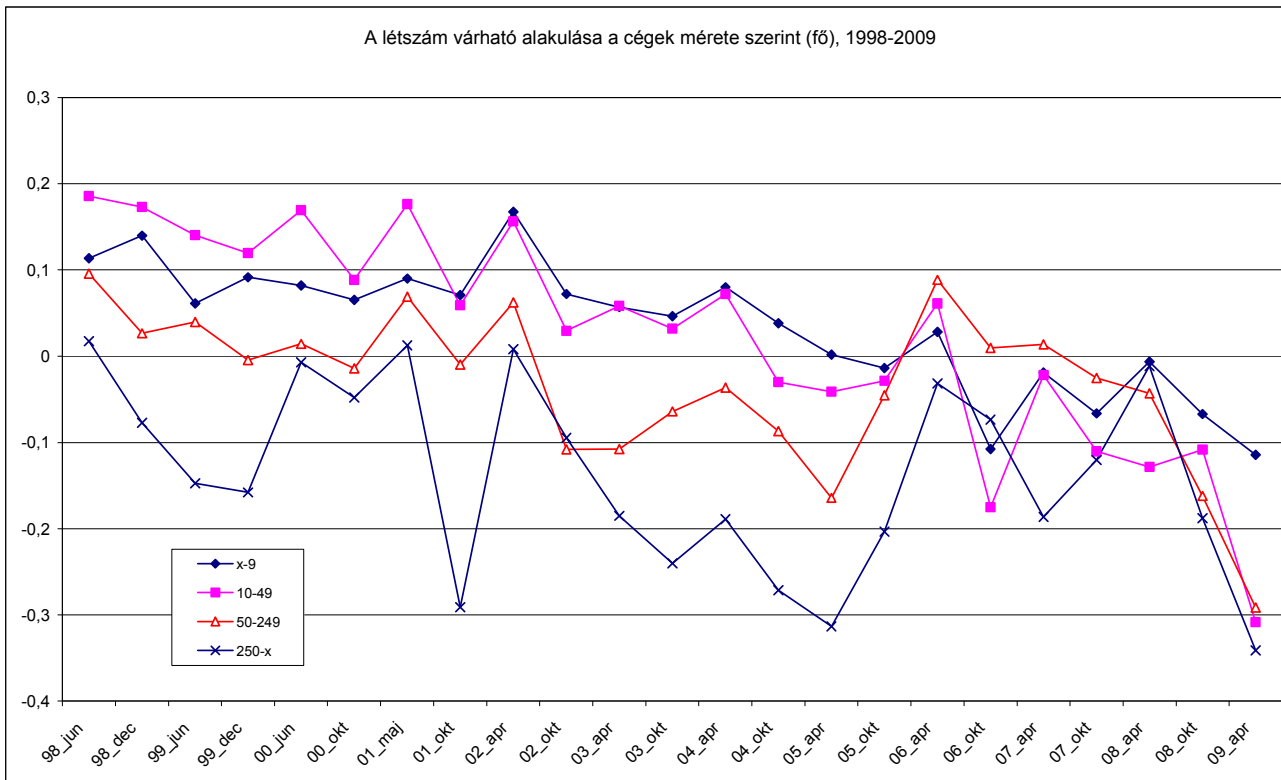
4.12. ábra: A beruházási aktivitás (gépberuházások) várható alakulása a külföldi tulajdon aránya szerint, 1998-2009



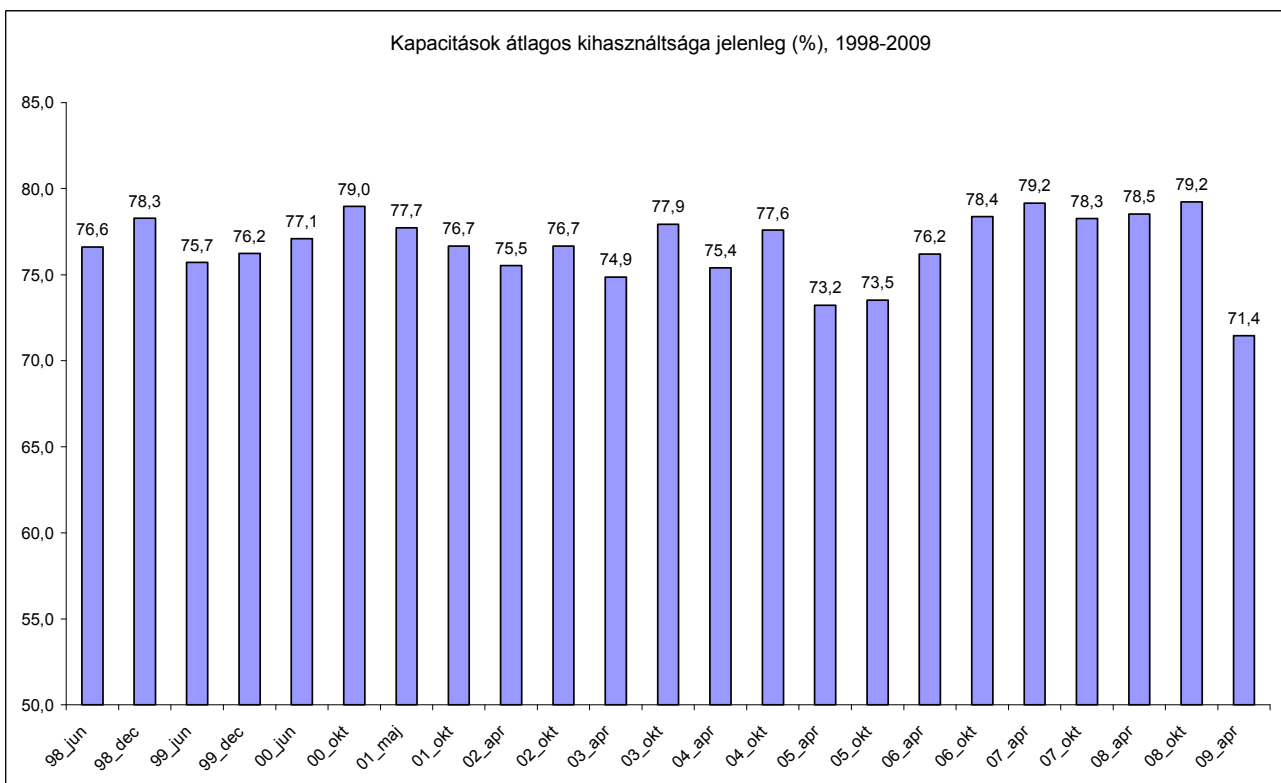
4.13. ábra: A tervezett létszámváltozás a következő félévben, 1998-2009



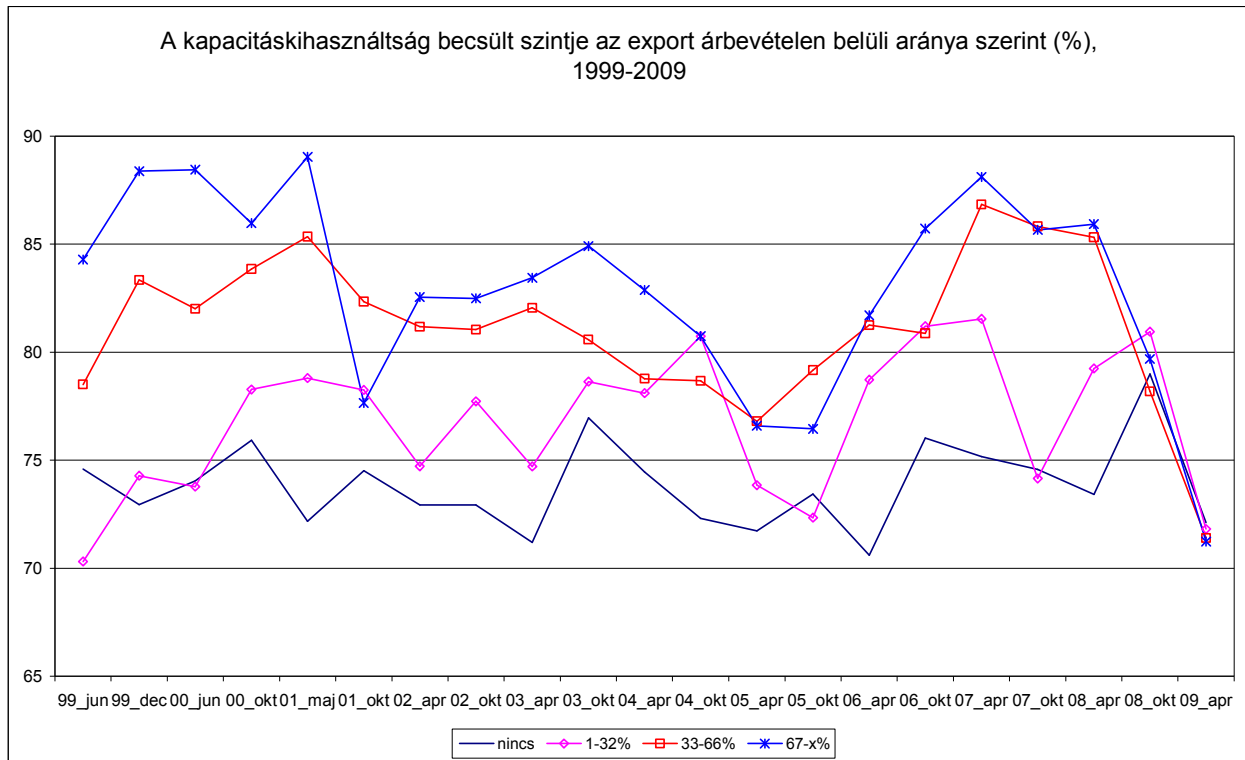
4.14. ábra: A tervezett létszámváltozás a cégek mérete szerint, 1998-2009



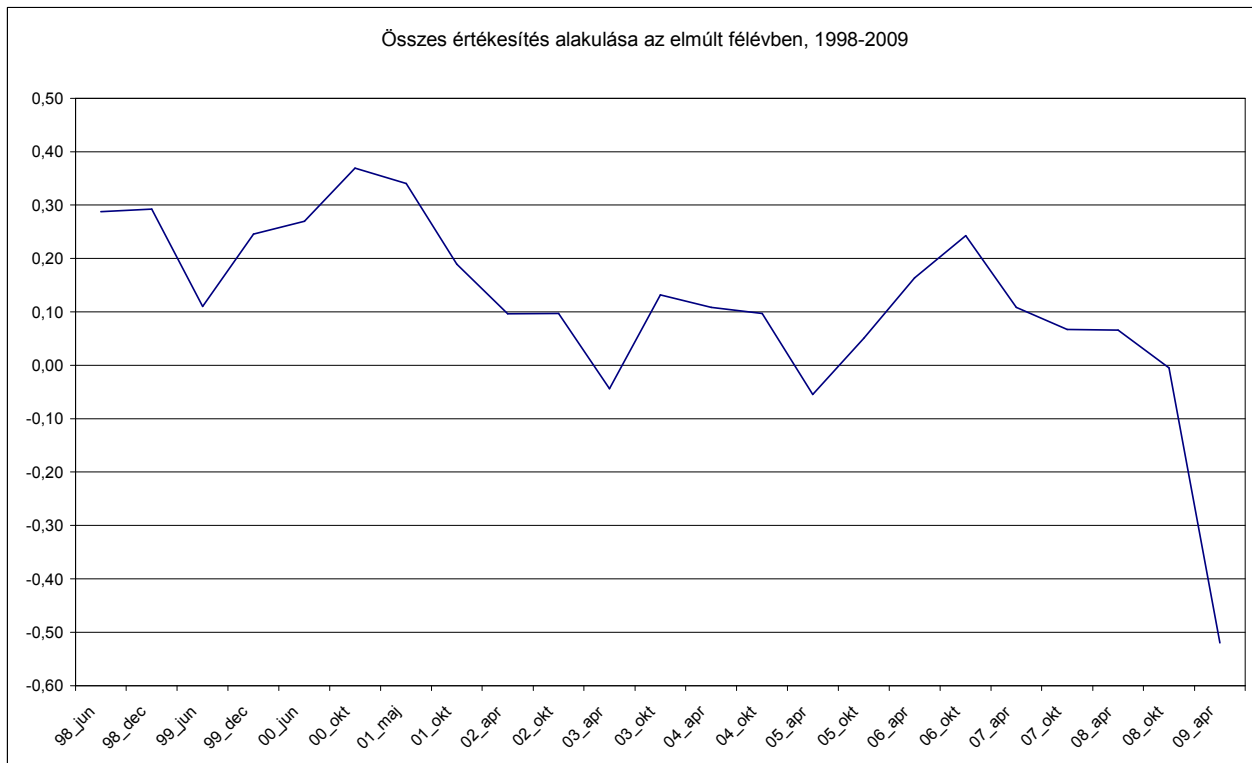
4.15. ábra: A kapacitáskihasználás átlagos szintjének alakulása, 2001-2009



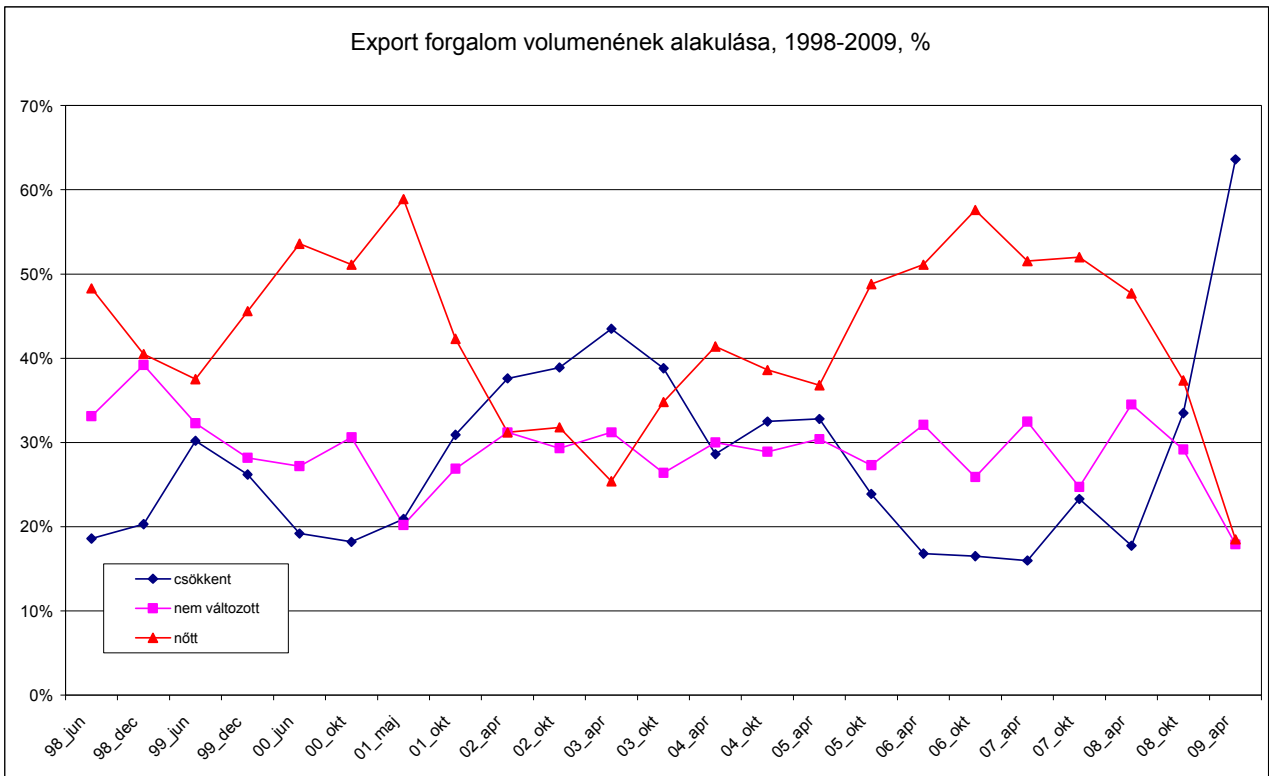
4.16. ábra: A kapacitáskihasználtság szintjének alakulása az export árbevételen belüli aránya szerint (%), 1999-2009



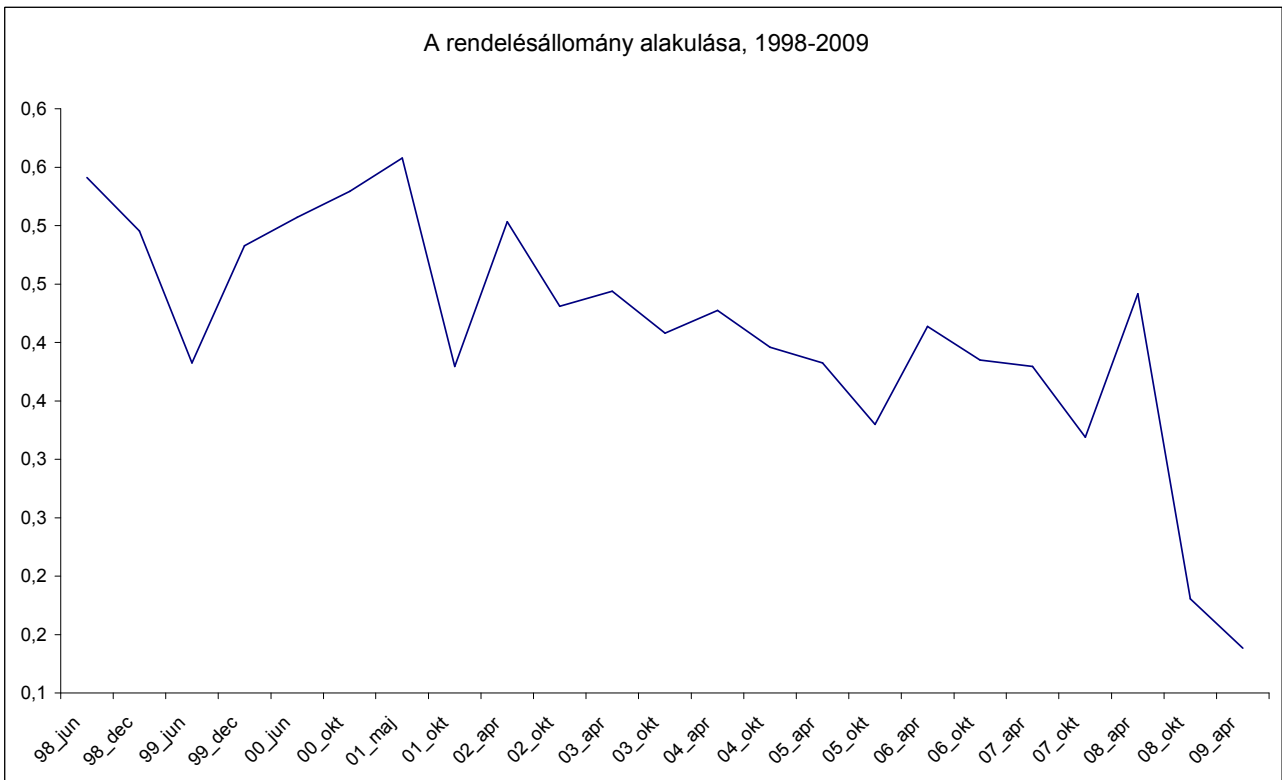
4.17. ábra: Az összes értékesítés volumenének alakulása az elmúlt félévben, 1998-2009



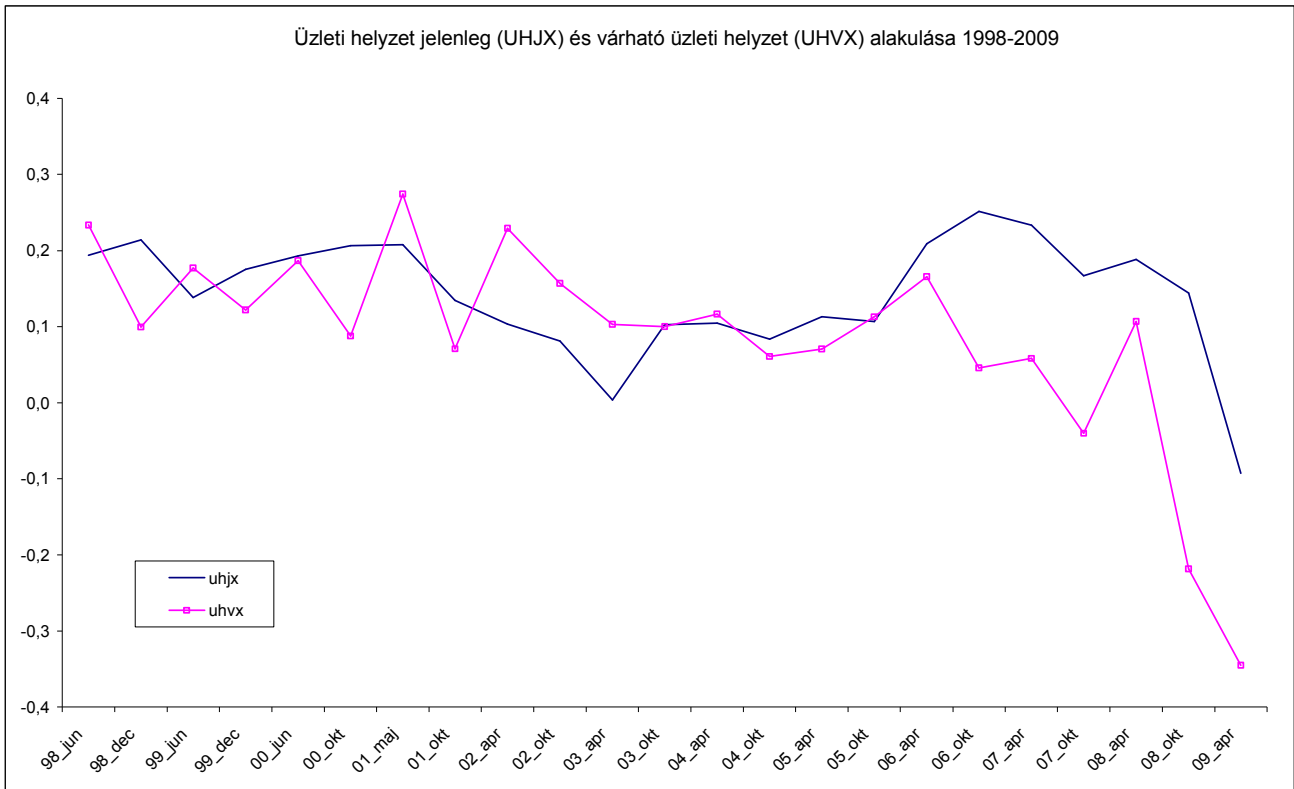
4.18. ábra: Az export volumenének alakulása (EVEY), 1998-2009



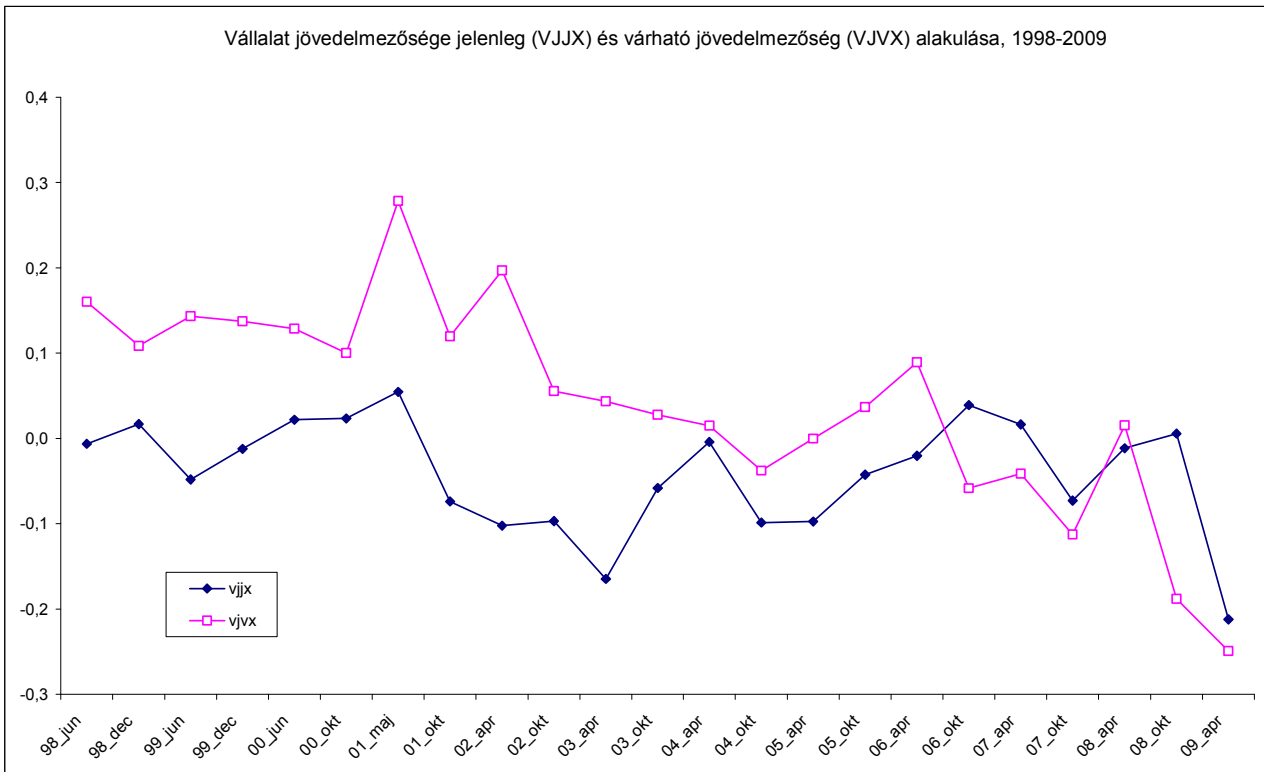
4.19. ábra: A rendelésállomány alakulása (MSVX), 1998-2009



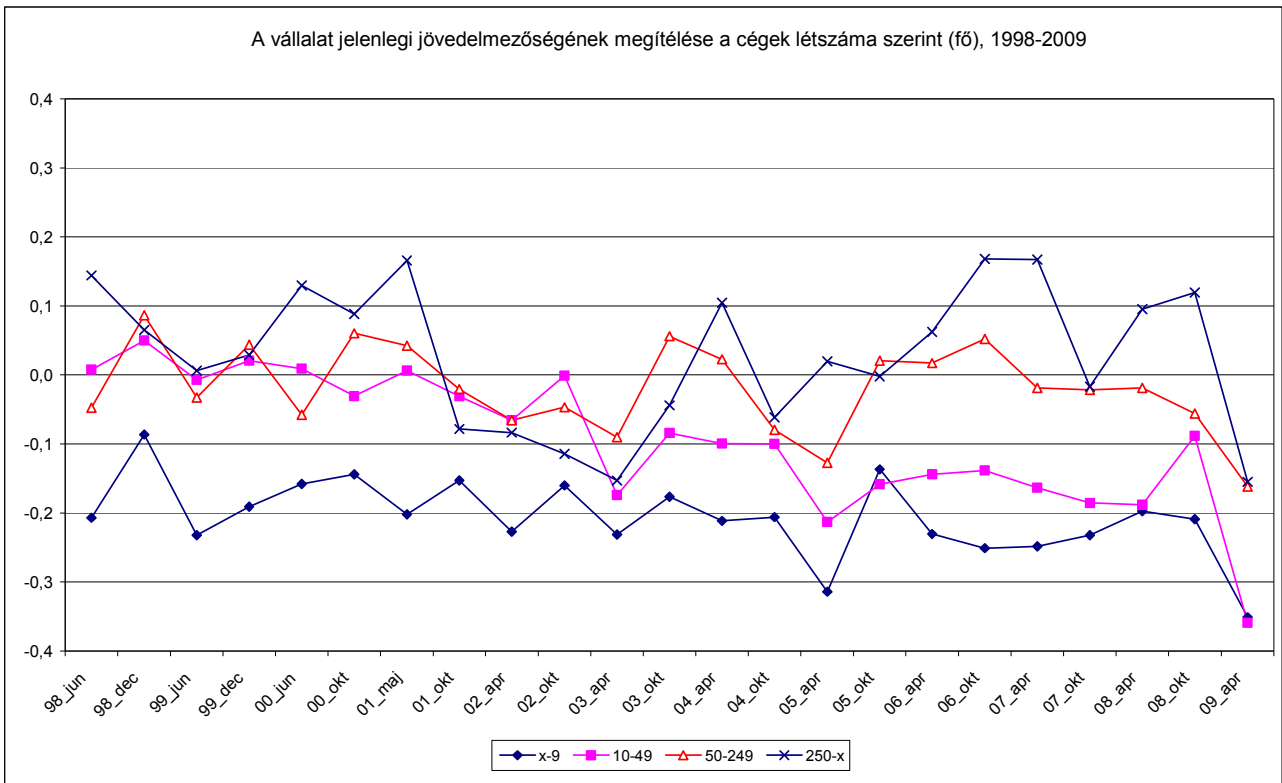
4.20. ábra: A jelenlegi és a várható üzleti helyzet alakulása, 1998-2009



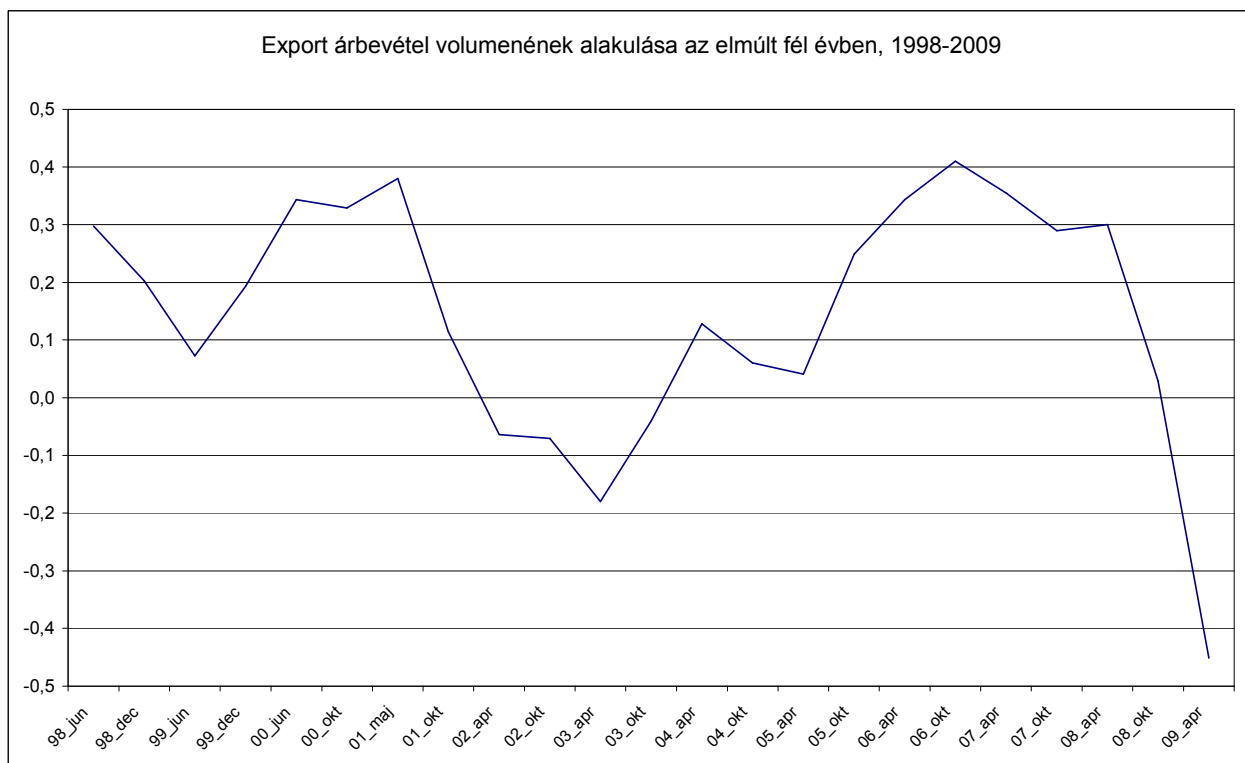
4.21. ábra: A jelenlegi (VJJX) és a várható jövedelmezőség (VJVX) alakulása, 1998-2009



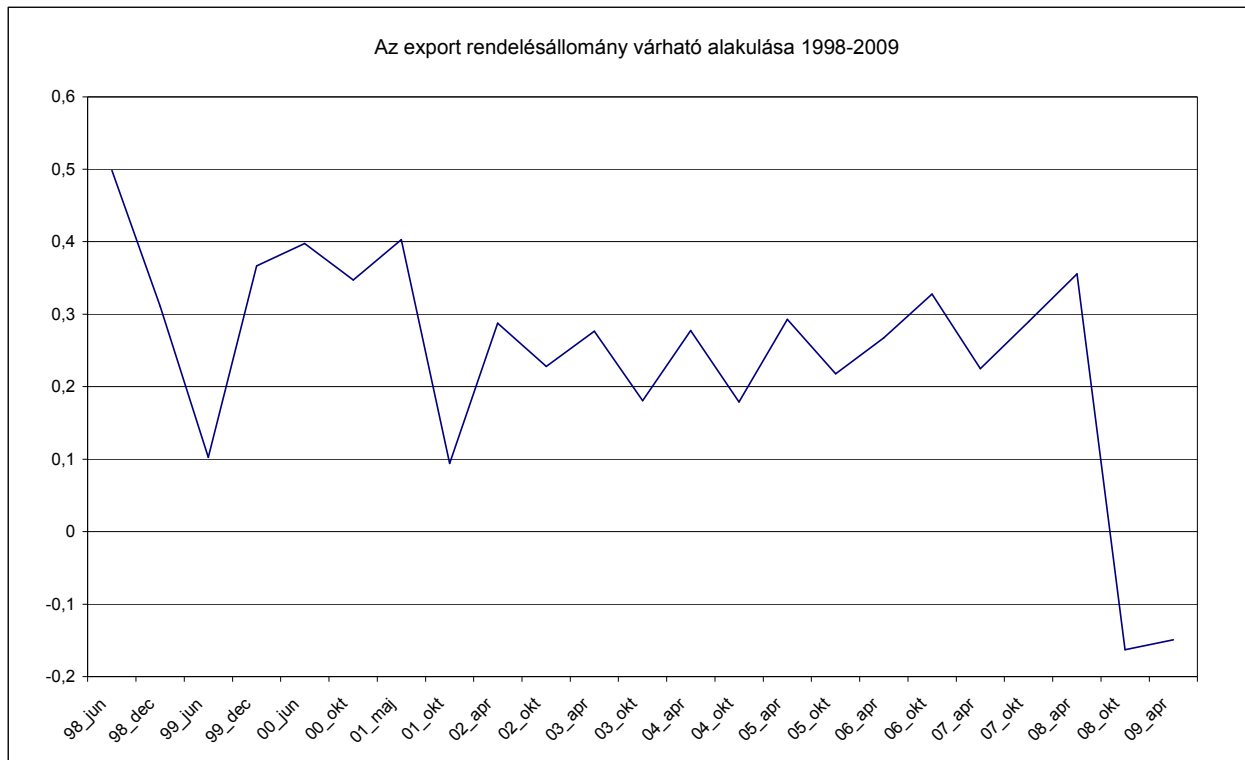
4.22. ábra: A jelenlegi jövedelmezőség a cég mérete szerint, 1998-2009



4.23. ábra: Az export árbevétel volumenének alakulása az elmúlt fél évben (EVEY), 1998-2009



4.24. ábra: Az export eladások (rendelésállomány, MEVY) várható alakulása, 1998-2008



5. Táblázatok

5.1. táblázat: Az adatfelvételek megoszlása gazdasági ágazat szerint (N= 35.194) *

		Gazdasági ág (S_)				Össz.
		ipar	építőipar	kereskedelem	egyéb szolgáltatás	
felvétel	1998/1	22,9%	6,2%	30,2%	40,6%	100,0%
ideje	1998/2	30,4%	7,4%	26,5%	35,7%	100,0%
	1999/1	32,2%	8,6%	27,4%	31,9%	100,0%
	1999/2	30,0%	7,6%	29,0%	33,4%	100,0%
	2000/1	31,4%	11,0%	27,8%	29,8%	100,0%
	2000/2	31,1%	8,9%	25,5%	34,5%	100,0%
	2001/1	29,4%	10,3%	25,7%	34,6%	100,0%
	2001/2	32,8%	10,3%	23,4%	33,5%	100,0%
	2002/1	34,7%	10,4%	22,9%	32,0%	100,0%
	2002/2	31,8%	10,7%	22,7%	34,8%	100,0%
	2003/1	30,0%	11,8%	22,8%	35,4%	100,0%
	2003/2	31,3%	9,6%	21,8%	37,3%	100,0%
	2004/1	29,7%	13,1%	21,5%	35,7%	100,0%
	2004/2	31,3%	10,6%	23,5%	34,5%	100,0%
	2005/1	31,7%	12,5%	23,4%	32,4%	100,0%
	2005/2	32,2%	10,9%	24,1%	32,8%	100,0%
	2006/1	36,9%	12,6%	21,3%	29,2%	100,0%
	2006/2	33,9%	10,6%	20,8%	34,7%	100,0%
	2007/1	30,4%	11,5%	20,4%	37,7%	100,0%
	2007/2	31,1%	12,4%	21,5%	35,0%	100,0%
	2008/1	58,1%	7,1%	11,0%	23,8%	100,0%
	2008/2	32,9%	7,1%	16,1%	43,8%	100,0%
	2009/1	33,2%	9,9%	17,6%	39,3%	100,0%
	Összesen	32,0%	32,0%	9,9%	23,5%	34,6%

*: *súlyozatlan adatok*

5.2. táblázat: Az adatfelvételek megoszlása a cég nagysága (létszám, fő) szerint (N= 34.797)*

		Létszámkategóriák (ltso), fő					
		x-9	10-49	50-249	250-x	Össz.	
a felvétel ideje	1998/1	47,4%	26,5%	17,7%	8,4%	100,0%	
	1998/2	35,3%	33,1%	22,1%	9,4%	100,0%	
	1999/1	35,5%	34,8%	21,0%	8,7%	100,0%	
	1999/2	43,2%	28,5%	20,0%	8,3%	100,0%	
	2000/1	42,9%	30,2%	18,0%	8,8%	100,0%	
	2000/2	43,1%	31,6%	16,8%	8,5%	100,0%	
	2001/1	50,9%	29,6%	13,8%	5,6%	100,0%	
	2001/2	44,1%	31,4%	17,1%	7,3%	100,0%	
	2002/1	44,1%	32,8%	16,7%	6,4%	100,0%	
	2002/2	49,1%	29,7%	15,7%	5,5%	100,0%	
	2003/1	52,9%	27,8%	13,9%	5,5%	100,0%	
	2003/2	50,7%	27,9%	16,1%	5,2%	100,0%	
	2004/1	51,0%	28,2%	14,7%	6,1%	100,0%	
	2004/2	46,9%	31,8%	15,7%	5,7%	100,0%	
	2005/1	49,7%	31,7%	13,1%	5,4%	100,0%	
	2005/2	46,7%	31,5%	17,1%	4,7%	100,0%	
	2006/1	45,7%	30,4%	18,2%	5,7%	100,0%	
	2006/2	43,1%	28,6%	18,0%	10,4%	100,0%	
	2007/1	46,7%	29,9%	16,6%	6,8%	100,0%	
	2007/2	46,0%	30,2%	17,4%	6,4%	100,0%	
	2008/1	39,5%	19,3%	26,6%	14,6%	100,0%	
	2008/2	36,0%	28,9%	20,4%	14,7%	100,0%	
	2009/1	39,6%	21,0%	27,6%	11,8%	100,0%	
		Összesen	44,8%	29,5%	18,0%	7,8%	100,0%

*: *súlyozatlan adatok*